

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izveniški oddaje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Novi proračun predložen

Proračun izkazuje 11.6 milijard izdatkov in je za 120 milijonov višji od sedanjega. — Investicije za železnice so izločene iz rednega proračuna.

— Beograd, 19. novembra. Danes popoldne je finančni minister dr. Bogdan Marković predložil Narodni skupščini zakonski predlog o državnem proračunu za leto 1928/29. Zanimivo je, da je finančni minister do zadnjega trenutka držal v tajnosti višino novega državnega proračuna in šele ko ga je predložil skupščini, se je spoznalo, zakaj ga je skrivaj. Novi proračun je namreč za približno 120 milijonov dinarjev večji od državnega proračuna za leto 1927/28. Deficit v novem državnem proračunu znaša 210 milijonov dinarjev.

Proračun je sestavljen iz dveh delov in sicer iz proračuna splošnih državnih izdatkov in dohodkov ter iz proračuna izdatkov in dohodkov državnih podjetij. Proračun splošnih državnih izdatkov in dohodkov izkazuje 7.497.949.000 Din izdatkov ter 7 milijard 460.942.000 Din dohodkov, vsled česar znaša deficit 37 milijonov dinarjev. K temu je treba dodati še znesek Din 173.322.182 Din, ki bo odkazan oblastim samoupravam, tako da znaša celokupni deficit 210.322.182 Din. V členu 3. predloženega finančnega zakona priznava finančni minister ta deficit in pravi, da bo skušal za njegovo pokritje najti naknadne vire.

V drugem delu proračuna o izdatkih in dohodkih državnih podjetij je izkazano 4.094.852.000 Din izdatkov, dohodkov pa 6.301.122.560 Din. Državna podjetja torej izkazujejo suficit Din 2.206.670.560 Din. Ta znesek pa je

vštet med dohodke splošnega državnega proračuna.

Proračun vrhovne državne uprave izkazuje 119.790.869 Din, pokojnine in invalidske podpore 916.358.172 Din, za plačevanje anuitet državnih dolgov je določenih 858.281.103 Din.

Proračun ministrstva pravde znaša 273.595.274 Din, ministrstva prosvete 809.488.170 Din, ministrstva za notranje zadeve 554.646.007 Din, ministrstva za narodno zdravje 195.922.510 Din, ministrstva za zunanje zadeve 169 milijonov 646.884 Din, ministrstva za finance 348.457.090 Din, ministrstva vojske in mornarice 2.428.471.226 Din, ministrstva za javna dela 294.958.905 Din, ministrstva za promet 70.025.573 Din. Iz proračuna ministrstva za promet so črtane vse investicije, ki se bodo krile iz investicijskega posojila, katero se namerava najeti. Proračun ministrstva za kmetijstvo in vodo znaša 138 milijonov 342.657 Din, ministrstva trgovine in industrije 408.768.816 Din, ministrstva za socialno politiko 30 milijonov 221.091 Din, ministrstva za agrarno reformo 41.657.476 Din, ministrstva za izenačenje davkov 336.250 Din. Proračun rezervnih kreditov izkazuje 74 milijonov Din.

Z ozirom na to znaša celokupni proračun izdatkov 11.592.794.000, dohodek pa 11.477.570.000 Din. Z ozirom na to je novi proračun za 120 milijonov Din večji od lanskega.

Današnja seja Narodne skupščine

Manifestacija prijateljstva s Francijo. — Državni proračun predložen. — Soglasno sprejeta nujnost zakonskega predloga o izenačenju davkov.

— Beograd, 19. novembra. Današnja seja Narodne skupščine je bila odprta ob pol 12. popoldne. Po predstavitvi zapisnika zadnje seje je predsednik dr. Ninko Perić sporočil, da je poslal povodoma zaključitve prijateljskega pakta s Francijo predsedniku francoskega parlamenta pozdravno brzojavko, na katero je prejel tudi odgovor. Predsednik je prečital obe brzojavki, katere so poslušali poslanci stojaje in sprejeli odgovor predsednika francoskega parlamenta s klici »Vive la France!«

Nato je predsednik dr. Perić sporočil, da je finančni minister dr. Perić

predložil zakonski predlog o proračunu za leto 1928/29 ter zaključne račune za proračunsko leto 1924/25. Oboje se je odstopilo takoj finančnemu odboru. Nato je bilo objavljeno, da je finančni minister predložil zakonski predlog o izenačenju neposrednih davkov, za katerega zahteva nujnost. Skupščina je nujnost tega predloga soglasno sprejela. Na vrsto je prišel nato nujni zakonski predlog zamljoradnika Vojke Laziča o izpremembi zakona o taksah. Nujnost tega predloga sta uveljavljala poslanca Vojka Lazič in Stepan Radič. Seja Narodne skupščine ob 13. se traja.

Dalekosežni sklepi ministrskega sveta

Vlada hoče odpraviti stalnost sodnikov. — Odpor demokratičnih ministrov. — Finančni minister je izdelal in predložil nov načrt zakona o izenačenju davkov.

— Beograd, 19. novembra. Sinoči od 5. do 9. se je vršila seja ministrskega sveta. Med drugim je bil odobren kreditu ministru za agrarno reformo v znesku 1 milijonov Din, ministru za socialno politiko v znesku 2 milijona Din za odkup invalidnine.

Ministrski svet je nato razpravljal o zakonu o sodiščih. Zakon je bil v odboru že skoraj dovršen. Vlada pa je v zadnjem trenutku stavila nove predloge, ki gredo za tem, da se zakonska stalnost sodnikov ukine. Ministrski svet je po daljši razpravi sklenil, da se vnese v zakon določba, da je smatrati izvedbo zakona o sodiščih za formiranje novih sodišč in da se zato ukinitve dosed. stalnost sodnikov. Demokrati so se temu predlogu upirali in zahtevali spremembo vsaj v toliko, da se ukine stalnost sodnikov samo v onih krajih, kjer sodišča odpravijo oziroma ustanovijo nova. Zakon o sodiščih predvideva med drugim ukinitve 27 okrožnih sodišč v Srbiji in ukinitve vseh kasacijskih sodišč razen zagrebškega. Na novo pa se uredijo v Srbiji in Crni gori okrajna sodišča, ki jih doslej tam niso poznali.

Glavni del sinočnje seje ministrskega sveta pa je bil povesen razpravi zakonskega načrta o neposrednih davkih, ki ga namerava predložiti finančni minister istočasno s proračunom Narodni skupščini. Po seji je izjavil finančni minister novinarjem, da je bil ta zakonski osnutek v načelu sprejet. Podlaga zakona tvorijo osnutki, ki je bil izdelan že prej in o katerem je razpravljaj tudi že odbor bivše Narodne skupščine. Finančni minister je na prvotni osnutek le nekoliko izpopolnil in dostavil slasti določbo

glede obdavčenja delavstva. Delavstvo ne bo plačevalo več davkov po sedanjem načinu, marveč na podlagi posebnih davčnih knjizic 6 mesečno po 30 Din na mesec. — Eksistenčni minimum se z novim davčnim zakonom, ki naj stopi v veljavo že s 1. januarjem 1. 1928, zniža od sedanjih 6000 na 4800 Din.

Barkov optimizem o Jugoslaviji

— Beograd, 19. nov. Direktor angleške banke in bivši ruski finančni minister g. Peter Bark ki se je mučil nedavno v Beogradu, objavlja v londonskih listih svoje vtise iz Jugoslavije. Med drugim naglašja, da je tekom svojega kratkega bivanja ugotovil zelo razveseljiv napredek, ki se kaže zlasti v železniškem prometu. Zadovoljen je s političnim položajem, ki kaže precejšnjo stabilnost. V gospodarskem pogledu preživlja Jugoslavija težko krizo, ki pa je neizbežna posledica stabilizacije valute. Obenem demantira vesti, da je poteval v Jugoslavijo in svrhu pogajanj za najetje večjega posojila in naglašja, da je izkoristil svoje slučajno bivanje v Jugoslaviji za to, da je stopil v stike z jugoslovanskimi finančniki.

EKSPLOZIJA V TVORNICI

— Rim, 19. novembra. V Ravi v Toscani je eksplodirala v tvornici špirita dinamična bomba. Poslopje je bilo po eksploziji težko poškodovano. Izpod razvalin so poginili več mrtvecev in ranjencev.

Borba za ljubljansko univerzo

Finančni zakon nalaga prosvetnemu ministru dolžnost, da predloži Narodni skupščini zakon o univerzah. — Ta zakonski načrt ukinja v Ljubljani medicinsko in tehnično fakulteto

— Beograd, 19. novembra. Istočasno s proračunom je predložil finančni minister Narodni skupščini tudi finančni zakon za l. 1928/29. Finančni zakon obsega za enkrat samo 63 členov. Najvažnejša določba novega finančnega zakona je člen, ki določa, da se v proračunu predvideni krediti v nobenem slučaju ne smejo prekoračiti. Prav tako se ne smejo uporabiti tudi presežki dohodkov predvideni v proračunu. Druga važna določba finančnega zakona je člen, ki predpisuje, da mora prosvetni minister v tekočem proračunskem letu predložiti zakon o univerzah. S tem zakonom bo izvedena tudi že del čas napovedana redukcija fakultet. Kakor se sedaj zatruje se bo izvršila redukcija šele v šolskem letu 1928/29. Zato bodo v proračunu zaenkrat ostale postavke za univerze neokrnjene. Potrjuje pa se vendar, da predvideva zakon o univerzah, ki je v glavnem že izgotovljen ukinitve medicinske in tehnične fakultete v Ljubljani. Nastal pa je spor v vladi zaradi nameravane ukinitve teološke fakultete. Po prvotnem načrtu bi se imela ukiniti ljubljanska teološka fakulteta in združiti s teološko fakulteto v Zagrebu, kjer je sedež najvišjega rimsko katoliškega dostojanstvenika v naši državi. Dočim se klerikali ukinitvi medicinske in tehnične fakultete ne upirajo resno, se zelo zavzemajo za ohranitev teološke fakultete. Odločitev o tem bo padla šele ob priliki razprave o zakonu o univerzah.

Novi zakonski načrt o izenačenju davkov

Velik uspeh energične akcije kmečko-demokratske koalicije. Finančni minister je v malo predelani obliki predložil Narodni skupščini zopet stari načrt davčne reforme, kakor je to zahtevala opozicija

Energično nastopanje kmečko-demokratske koalicije je že rodilo svoj prvi velik uspeh. Vlada je še le pred par tedni odklonila zahtevo opozicije, da zopet predloži Narodni skupščini načrt zakona o izenačenju davkov, ki ki ga je prejšnja Narodna skupščina že skoro dogotovila. V strahu pred »prečrskano fronto« pa je sedaj finančni minister ta zakonski načrt zopet polskal iz arhivov, ga malo predelal in včeraj predložil ministrskemu svetu, danes pa že Narodni skupščini. Ta mu je soglasno priznala nujnost.

Ako bi kmečko-demokratska koalicija ne dosegla ničesar drugega kakor predložitev tega zakona, bi bilo njeno osnovanje več nego upravičeno. Zlasti ako se pomisli, da je njen uspeh tudi v tem, da je moral finančni minister umakniti svojo famozno davčno uredbo, ki ne bi priznala niti izenačenja, še manj pa znižanje davkov.

Podrobnosti novega predloga še niso znane, ker jih finančni minister čuva v strogi tajnosti. Zlasti doslej ni bilo mogoče doznati, kaj je z invalidskim in komorskim davkom. Po nekaterih vesteh ostaneta nespremenjena.

Za zblizanje z Bolgarijo

— Beograd, 19. nov. po. Včeraj je dopel semkaj naš poslanik v Sofiji g. Nešić. V poučenih krogih se zatruje, da je prišel na izrecen poziv zunanje ministra, da dobi nove instrukcije v svrhu izboljšanja odnošajev med Beogradom in Sofijo. Zatrjuje se, da smatra dr. Marinković po svojih razgovorih v Parizu za svojo dolžnost, da pride do sporazuma in tesnejših stikov med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Rovarenje bolgarskih komitašev

Pripravlja se več napadov na naše ozemlje.

— Bitolj, 19. novembra. Po vesteh, ki so jih naše oblasti prejele od svojih zaupnikov, se nahaja v južni Albaniji večje število bolgarskih komitašev pod poveljstvom komiteškega vojvode Petra Sandanova. Sandanov je skušal nedavno na naše ozemlje poslati preko albanske meje močne komiteške čete, kar se mu pa ni posrežilo vsled ojačenih straž. Predvčeršnjim pa so pri selu Lino na bregu Ohridskega jezera, opazili na albanskem ozemlju Petra Sandanova s tremi tovariši. Sandanov je nameraval priti preko Čapana Stana med Debtrom in Ohridom na naše ozemlje. Kakor se doznava, bo nadomestoval Sandanova v Korči, kjer je glavni sedež makedonskega komiteja v Albaniji, Gjorgje Pop-Mristov. Prejšnji organizator bolgarskih čet v Albaniji ter zloglasni Jovan Zlatarov, ki vrši sedaj funkcije organizatorja in vodnika bolgarskih komitaških čet preko Barila in Valone v Korči. Kakor vse kaže, bodo bolgarski komitaši v kratkem skušali z albanskega ozemlja med Prespanskim in Ohridskim jezerom odposlati v našo državo več bolgarskih trojk. Naša vlada je ukrenila vse potrebno, da se ti napadi preprečijo. Posebno pozornost vzbujajo poročila raznih zaupnikov, ki se strinjajo v tem, da se sedaj komitaši oboroženi ne samo z italijanskimi puškami, temveč da nosijo tudi obleke, narejene iz italijanskega vojaškega blaga.

MANOLESCU V RIMU

— Rim, 19. novembra. Senkaj je prišel bivši rumunski državni tajnik Manolescu, ki je bil pred kratkim od vojnega sodišča oproščen.

samo da se oba združita v enoten davek, po drugih vesteh pa se odpravita. Prometni davek ostane nespremenjen.

Neposredni davki se bodo plačevali v bodoče od zemljišč, poslopij, podjetij, samostojnih poklicov, rent in skupnih davkov. Davek na poslopja bo znašal 20% najemnine iz najpne vrednosti. Davek na podjetja, obrti in samostojne poklice bo odvisen od kakovosti podjetja in bo znašal 8—14% čistega dohodka. Rentni davek, ki je bil dozdaj razmeroma majhen, se povšča na 10% in 15%. Podjetja, podvržena javnemu polaganju računov, bodo plačevala progresiven davek po svoji rentabilnosti. Davek na skupne dohodke (dohodnina) se začneja plačevati od letnega dohodka 4800 Din naprej in progresivno narašča. Pri prvih 5000 Din znaša 1%, pri drugih 5000 Din 2%, pri tretjih 3% itd. Ako je v tem vslet že tudi invalidski in komorni davek, pomenja to znatno znižanje, ako pa se ta dva davka še približata, ostane dohodnina približno enaka kakor je sedaj ali pa se celo zviša.

Protijugoslovenske demonstracije v Rimu

— Rim, 19. novembra. Zaradi včerajšnjih demonstracij je odredila vlada, da se jugoslovensko in francosko poslanstvo strogo zastraži. Včeraj zvečer so zasedle vse dohodne ulice močne vojaške čete, tako da je dohod na obema poslanstvoma skoraj onemogočen. Demonstracije dijakov proti Jugoslaviji in Franciji so se pojavljale skoro vso noč.

Trockij ne more dobiti stanovanja ...

— Moskva, 19. novembra. Trockij in njegovi prijatelji, ki so bili nasilno deložirani iz Kremija, zama izbejo novega stanovanja. Začasno stanujejo pri svojih prijateljih, katerim pa vlada grozi s šikanami, če bodo izključenim opozicijskalcem nudili zavetišče. Vsled izključitve iz komunistične stranke je izgubil Trocki tudi vse svoje dohodke kot publicist in sodrnik komunističnih listov.

Divjanje mehikanskih banditov

— Newyork, 19. novembra. Med Palmiero in Acquascentales v Mehiki je napadlo 500 banditov osebni vlak. Med napadom so se dogajali nepopisni prizori. Roparji so prisilili vlakovodjo, da je ustavil vlak, nakar so ga ustrelili. Med roparji in vojaškim spremstvom se je začela ogorčena borba, v kateri se je posrečilo banditom premagati hrabro posadko, katero so pozneje skoraj vso usmrtili. Padlo je 30 vojakov. Roparji tudi civilnim potnikom niso prizanesli in so ubili 18 oseb, med temi 8 žensk in 4 otroke. Končno so banditi oropali vlak, ga zažgali in izginili.

NOVI MAROŠKI SULTAN

— Pariz, 19. novembra. Po pogrebu umrlega maroškega sultana, je bil izvoljen za sultana njegov tretji sin Malek Mohamed.

Upravno sodišče v Celju naj se ukine

— Beograd, 19. novembra. V novem finančnem zakonu za leto 1928/29, je določeno, da se posli upravnega sodišča v Celju prenesejo na upravno sodišče v Zagrebu.

Jubilej čeških novinarjev

— Praga, 19. novembra. Včeraj je praznovalo v mestni hiši češko novinarsko združenje 50letnico svojega obstoja. Na slavlju, kateremu so prisostvovali najvišje oficijelne osebnosti in nebroj dragocnih odličnih obnosov, so govorili prosvetni minister Hodža, poslanec Kramář in praški župan Baxa. Slavnost je pozdravil tudi predsednik Masaryk. Predsednik navaja v svoji poslanici, da je bil sam dolga leta novinar in si dobro demokratične države ne more misliti brez dobro organiziranega novinarstva.

OPOZICIJSKI BLOK V RUMUNIJU

— Bukarešta, 19. novembra. Ljudska stranka generala Averesca in narodnodemokratska stranka profesorja Jorge sta sklenili, da se fuzionirata in osnujeta skupen opozicijski blok, v katerega bo stopila tudi romunska kmetijska stranka. Opozicijski voditelji so odločili voditi z vso energijo boj proti sedanjemu režimu.

Iz ljubljanske kronike

Pred policijskim komisarjem 20 starih in mladih beračev.

V sobo dežurnega policijskega uradnika so včeraj skoraj ves dan prihajali v skupinah stari in mladi berači. Policijski stražniki so na raznih krajih mesta prišli včeraj 20 beračev, od katerih so spravili vsodne zapore 15 starejših mož. Dežurni uradnik je vsakega najprej poročal: »Ali ne veste, da je prepovedano po mestu beračiti?« Dobival je lapidaren odgovor: »Nisem vedel!« Naletel je pa tudi na odločne proteste, da policija ovira beračem na petek, ko je njih dan, svobodno kretanje od hiše do hiše. Iz vseh krajev Slovenije so se včeraj berači zbrali v Ljubljani, misleč, da jim pojde delo gladko od rok. Bili so Gorenjci, Dolenjci, okoličani in tudi iz zelene Stajarske. Najbolj originalen je bil Jože, doma tam od Grosupljega. Mož je že priletel. Doma ima malo posestve, ki pa je zadolženo. Včeraj je primahal v Ljubljano in hodil po Karlovski cesti od hiše do hiše, od prodajalne do prodajalne. Policijski komisar ga je vprašal:

— Očka, ali ne veste, da je v Ljubljani beračenje prepovedano?

— Gospod komisar! Nisem prišel v Ljubljano beračit. Prišel sem, da bi prosil tisto tako veliko »šparkaso«, naj malo z obrestmi počaka, ker sem revež.

— Zakaj ste pa hodili od hiše do hiše?

— No gospod, tisto je res. Hodil sem po hišah in spraševal po nekem gospodu. Ljudje pa so se me usmili in mi dajali dinarčke. Mislim, da se sme vzeti kak soldek za vbojalne. Veste, saj pravi star pregovor pri nas: »Kdor prosil, žihor nosil.«

— V zapor greste. Pri sodniji vam bodo, oče, že povedali, če se sme po Ljubljani prositi. Trije pristni ljubljanci, med njimi znani Jaka z Barja, pa so bili sila ogorčeni, ker so jih stražniki prišli. Komisarju so kazali zamazani list, njih pravico, da smejo beračiti. Jaka je v imenu vseh robantil:

— Arkaluji! Iblancani smo, pošteni Iblancani! Oespad, kar naj pogledaja ta-le calnes. Molili so komisarju dokument, na podlagi katerega naj bi jim bilo dovoljeno ob petkih beračenje po mestu. Prav prebrisan, nad 70 let stari berač Miha pa je dejal:

— Nisem, gospod, fehtal. To ni res, kar pravi policaj. Hodil sem samo od ostarje do ostarje in prosil za »abščinec«. Skofjelečan Janez je pa pripovedoval policijskemu uradniku:

— Nisem beračil, samo hodil sem od hiše do hiše in povpraševal, če imajo kako delo. Veste, že od sv. Jakoba nimam dela. Prišel sem v Ljubljano, da bi dobil kako lahko delo. Za težko nisem več sposoben, ker sem »ravmatiš«. Uh, kako me trga po nogah.

Poleg skupine starih profesionalnih beračev so bili tudi mladi, delamrznji postopaci, dva celo stara 13 odnosno 17 let. Vse berače, razen petih, so s policijskim vozom prepelali v sodne zapore, kjer prejmejo primerno kazen in toplo prenočišče.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.50, Berlin 128.78, Milan 309, London 276.90, Newyork 56.75, Pariz 224, Praga 168.45, Curih 10.955.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 276.855, Newyork 56.75, Pariz 273.5, Milan 308.75, Curih 10.955, Berlin 128.56, Dunaj 801.5, Praga 168.45.

INOZEMSKA BORZA.

— Curih: Beograd 9.13, Dunaj 78.18, Berlin 128.78, Praga 15.37, Pariz 20.88, Milan 28.18, London 25.275, Newyork 518.56, Dunaj 78.18.

Redukcija visokih šol

Po novem finančnem zakonu se bodo s prihodnjim šolskim letom ukinile posamezne fakultete. — Resna nevarnost za medicinsko in tehnično fakulteto v Ljubljani. Sumljiv molk vladnih krogov.

Zagrebaški »Novosti« poročajo iz Beograda, da se bo po informacijah njihovega dopisnika na merodajnih mestih izvedlo ukinitje posameznih fakultet na naših univerzah šole v šolskem letu 1928/29. Znano je, da se ima v novi finančni zakon na predlog prosvetnega ministra dr. Kumanudija sprejeti člen, po katerem bi mogel prosvetni minister sporazumno s ministrskim svetom odrediti ukinjenje obstoječih fakultet oziroma visokih šol. Doznava se, da se v Ljubljani namerava ukiniti medicinska fakulteta, oziroma njenih pet semestrov, kolikor jih je doslej imela. Razen tega se trdi, da bi se mogla v Ljubljani ukiniti tudi tehnična fakulteta, ki naj bi se razdelila na dva dela, na Zagreb in Beograd. Medicinska fakulteta v Zagrebu bi ostala popolna. O ukinjenju medicinske fakultete v Beogradu ni še ničesar znanega. Ukinila se bo pravna fakulteta v Subotici ter filozofska fakulteta v Skoplju. Po neki verziji se smatra, da bi bilo ukinjenje filozofske fakultete v Skoplju pogrebno in sicer iz političnih razlogov. Po trditvah poučenih krogov kakšnega definitivnega sklepa o tem vprašanju še ni. Sklepala bo o tem bržkone mešana komisija, sestavljena iz zastopnikov naših vseučilišč in parlamentarnih krogov, ki naj bi jo v kratkem sklical h konzultiranju prosvetni minister. Glede ekonomsko - komercialne visoke šole v Zagrebu obstoji mišljenje in razpoloženje, naj bi se nadalje obstojala kot edina za vsa država z vsemi pravicami, ki jih je doslej imela.

Tako informacije zagrebških »Novosti«. Verjetno je, da ukinjenja posameznih fakultet ni pričakovati med prihodnjim šolskim letom. Odločitev ima pasti v novem finančnem zakonu, ki se ima ob enem z novim državnim proračunom sprejeti do 1. aprila leta 1928. Nevarnost ukinitve posameznih fakultet je torej neposredna, ker je vlada z današnjim dnem že predložila Narodni skup-

ščini novi proračun. Ugotavljamo, da je inicijativa za redukcijo visoke šolstva išla od sedanjega min. predsedn. V. Vukičevića, ki je bil v klerikalni Uzunovičevi vladi prosvetni minister ter se je tedaj na njegov predlog postavil v letošnji finančni zakon člen, po katerem se imajo reducirati gimnazije in učiteljske. Tedaj je N. Vukičević tudi napovedal redukcijo univerz.

Čudno je, da od strani vlade o njenih namenih doslej še ni izšla nobena oficijelna izjava, dasi se javnost v Ljubljani in Zagrebu razburja zaradi napovedane ukinjenja posameznih fakultet. Ta molk samo potrjuje, da vesti o ukinjenju fakultet niso prazne in brez podlage.

Zanimivo je za nas, da »Slovenec« kot glasilo vladne stranke o celi stvari trdovratno molči, čeprav so se vršile tako v Zagrebu kakor v Ljubljani že protestne skupštine proti nameravanemu ukinjenju posameznih fakultet. Nedavno je sicer objavil protestno izjavo katoliškega akademičnega dijaštva proti nameravanemu ukinjenju tehnične in medicinske fakultete v Ljubljani, to pa je bilo tudi vse. Prav ta protest pa nasprotno dokazuje, da obstoja v sedanjih vladnih namenih, reducirati naše univerze, ker si ni mogote misliti, da bi o naših vladnih informirani klerikalni voditelji dopustili svojim pristojnim protestirati, ako bi tak namen ne obstojal.

Vsi znaki kažejo, da postaja stvar resna in da obstoja resnična nevarnost redukcij fakultet, zlasti ljubljanski univerzi. Po našem mnenju je sedaj do uveljavljanja novega finančnega zakona še čas za odstranitev preteče nevarnosti, da se ne bo zgodilo kakor letos ob začetku šolskega leta, ko so se pričele reducirati srednje šole in se je šele tedaj zbrala javnost k protestu.

Ljubljanska univerza se ne sme okrniti, ampak se mora še izpopolniti.

stič, podnarednik vojno sanitetne šole, hotel vzeti življenje. Zjutraj so ga našli v njegovi sobi, ko se je v velikih bolečinah in krčih premotal po postelji. Poleg njega je ležala prazna čaša. Sprva so vsi mislili, da je obupani podnarednik izpil večjo količino lizola, kmalu so pa ugotovili, da je samomorilec izpil čašo vode s tremi tabletami sublimata, ki je zelo nevaren strup. Aleksandra so takoj odpeljali v stalno vojno bolnico II. armijske oblasti. Tam so mu nudili zdravniško prvo pomoč. Čeprav so mu takoj izprali želodec, je podnarednik v zelo nevarnem stanju, ker je zavžil večjo količino strupa. Aleksandrovo telo je zateklo in počmurnelo. Zato ni veliko upanja, da bi okrevl. Aleksander Kostić se je hotel usmrtiti, ker je dobil slabo oceno pri izpitu, s katero ni bil zadovoljen.

Inž. Lupša na Dunaju

— V četrtek dno 17. novembra je v dunajski »Uranija« gosp. inženjer Ferdo Lupša predaval o rezultatih svojih dolgoletnih raziskovanj na dalnjem Orlentu, osebno v Siamu. Predavatelj je podal, kakor povsod, kjer je nastopil, pregledno sliko o razmerah v Indiji, kjer je preživel najlepšo dobo svojega življenja. Zelo zanimivi so bili njegovi doživljaji v džunglah in pragozdovih, kjer je prišel v stik z divjimi plemeni in kjer je imel priložnost streljati črna medveda, gaura, bivola, tigra i. dr. Iz podane snovi se zamore sklepati, da je naš rojak videl in doživel mnogo in da je zaslužil vrstitev v skupino odličnih znanih raziskovalcev mitičnega daljnega Orlenta.

Njegovemu delovanju je svetovna vojna zadala težke udarce, katerih še domovina ni znala popraviti na škodo znanstva. Dunajsko predavanje je pokazalo, da znajo ceniti tudi inozemci naše moče, kakor je inž. Lupša. Želeli je, da bi tudi domovina uvaževala to dejstvo ter mu nudila priložnost za nadaljevanje raziskovanj v deželah daljnega Orlenta, kar si predavatelj iskreno želi. To bi nam bilo le v ponos in čast pred svetom. Uverjeni smo, da bodo njegova bodoča raziskovanja uspešna, za to nam jamčijo njegove mnogeletne skušnje, poznanje razmer in orientalskih jezikov. Ni v domovini moža, ki bi bil sposobnejši za to, da ponese našo luzoslovensko ime med narode Zadne Indije, osebno v bogato, naravnih zakladov polno deželo belega slona, kjer nas še poznajo komaj le po imenu.

Zimsko darilo profesoristom

Iz krogov profesoristov državne železnice smo prejeli sledeči dopis: Te dni se je doigral v naših vrstah konec zadnjega dejanja, ki meče slabo luč na našo upravo. Na vse napade proti temu nastavljenju in upravi, ki kaj takega tolerira, je ostala uprava gluha, pač pa so se radi te osebe vršila zasljevanja, premeščanja, odpusti itd. Vse je šlo v filmskem tempu in koncem koncev je tudi glavni junak moral zapustiti pozorišče in oditi.

Vzamenjo za tega junaka nas je pa uprava obdaruila na zimsko z ukinjivjo osemurnika. Temu darilu se imamo pravzaprav zahvaliti samemu ministrstvu, ki je izdalo k prejšnjim pravilnikom še odlok, da se mora v slučaju nezgod podaljšati delovni čas. To se je sicer prakticalno vse dotle in se je tudi to izvršilo brez vsakega ugovora, bili smo pa vsaj tako srečni, da smo prejeli za tako delo posebno nagrado po posebni skali za nadurno delo. Sedaj pa moramo delati vse nadure za navadni »Bog plat«, od katerega ni bil doslej še nihče sit. Pri nas imamo srečo, da znajo nekateri mlajši predpostavljeni na svoj način tolažiti odloke in je zdelo ta dobrota samo nastavljena, dočim nastavljenim ni treba delati nadur. Zakon o zaščiti delavcev, ki jasno določa, da se ima vsak nadurno delo nagraditi s 50% nadnare doklade za državna podjetja ne velja in so državna podjetja država v državi.

Pričakovali smo, da dobimo prepotrebno službeno obleko vsaj na zimsko, namesto obleke smo dobili ukinitev osemurnika. Ta ukinitev pa ne bi bila potrebna, če bi se delalo samo upravna in ne tudi privatna dela. Tudi se nam čudna zdi ta nova odredba iz razloga, da je izšla iz vrst naših »sterberjev« in ne iz poklicanih krogov. Nastane vprašanje, če smejo posamezni ljudje pri krojevanju in izdajati zakone in odredbe. Zastoj se tudi vprašujemo, dali se bo tudi

nam zaračunala službena doba s 25., oziroma 26. leti, ali bo za nas tudi tukaj kaj drugega. Zaman čakamo tudi na razliko doklade, premije itd. Vse je sedajšnj obljubljene dobrote, ki pa so vsaj doslej ostale obljube. Nam profesoristom prede danes prav trda, a kakor kažejo vsa znamenja, naših križev in tečaj se ni konec. In vendar smo tudi mi med tistimi, ki najbolj verno in najkoristnejše služimo državi. Zakaj se torej postopa z nami na tak naravnost nečuten način? Na vprašanje naj bi nam odgovoril minister s obračaja in oni socialne politike. Naša potrpežljivost gre h koncu, ker ne maramo živeti v grob. Pomagajte, dokler je čas!

Mariborsko gledališče

Letos se je posrečilo vzbuditi med občinstvom precej zanimanja za mariborsko gledališče. Gledališka uprava je pridobila nove in še priznane moči: gg. Pregarca iz Splita, Daneša iz Zagreba in Skrbniška iz Splita, ohranjene pa so bile Mariboru vse dobre dosedanje moči. Tako je bila sezona otvorena pod kolikor mogoče najugodnejšimi pogoji in prve predstave so pokazale lep napredek ansambla ter zanimanje publike.

6. oktobra je bila prva predstava. Videli smo Gogolovega »Revizorja« v Pregarčevi režiji. Da je bil izvrstno pripravljen in izdelan, se razume po sebi. Novosongarane moči so takoj pri prvem nastopu ugajale; posebno figuro je podal G. Pregar v židu Abdulnu, Hleštakova pa je igral G. Daneš.

Druga, domača, slovenska igra je bila Kraigherjeva »Školjka«. Podali so jo prav dobro. Školjka ni igra, ki bi dosegala burne aplauze, zato pa je silila tembolj k razmišljanju.

Nekaj prav modernega na to je bil Shawov »Pygmalion«, le škoda, da publika ni bila pred predstavami opozorjena na to, kdo je bil »Pygmalion«, da bi bila tako igro še bolj umela. Nositelca igre v vlogi cvetličarke Elize je bila gđ. Kovačičeva.

Tudi z otroškimi igrami so letos že pričeli in z velikim uspehom podali »Snežulčico«.

Opera je nastopila doslej z Verdijevo »Traviato«, kjer je pela Violeta G. Burja, Alfreda G. Burja in starega Germona G. Neralič. Tokrat so dajali opero v modernih oblekah, dočim smo jo videli v prejšnjih sezonah v starinskih kostumih.

Opereta je pričela sezono s Kalmanovo »Bajaderco«, kjer je igrala in pela glavno vlogo naša bodoča zvezda gđ. Pavla Udovičeva. Iz lanske sezone so ponovili Kalmanovo »Čardaško knezinjco«, ki jo je dirigiral G. Herzog, ki se je medtem zopet vrnil v Maribor.

Omeniti je treba tudi obe nemški predstavi dunajskega ansambla, ki je gostoval na našem odru prvi večer z dokaj plehko Barclayjevo komedijo »Bobljiva poslednja noč«, ki obstinja in zadovoljila, pač pa so bile visoke umetniške vrednosti naslednjega dne Ibsenovi »Strahovi«.

Bogatemu začetku sezone je zagrozil sedaj zastoj, ker so glavne moči nekoliko obtele, upamo pa, da resne nevarnosti ni nikjer in bo tako sledilo srečnemu začetku bogato nadaljevanje.

Dr. P. St.

Sport

Sparta izvaja konsekvence Bojkot dunajskih klubov.

Nešportni dogodki povodno tekme Rapid-Sparta na Dunaju, dalje insultiranje čeških igralcev po tekmi, napadi na češke goste in surovno vedenje dunajske publike so rodili zle posledice za sportni Dunaj. Praska Sparta je na svoji zadnji seji soglasno sklenila bojkotirati Dunaj. Sparta utemeljuje svoj sklep tako-le:

Po zlastnih nesportnih dogodkih po tekmi z Admirno na Dunaju in kasneje, ko se garancije, ki jih je nudil Dunaj, niso uveljavile, marveč je celo prišlo do samostojnih izredov proti češkim igralcem in češkim gostom, je Sparta sklenila izvajati konsekvence in zahtevati za dojenje za vse krivice. Sparta je soglasno sklenila, da do konca leta 1928 ne sme nihče od aktivnih njeni sportnikov nastopiti na dunajskih tleh, obenem pa zahteva od češkoslovaškega saveza, da odvzame njeno moštvo od eventualnih mednarodnih tekem, ki bi se odigrale na dunajskih tleh.

»Večerni list«, polslovesno glasilo praške Sparte, zahteva, da bojkotirajo Dunaj vsi češki turisti, Sokoli in končno poziva na gospodarski bojkot.

Na Dunaju je bojkot Sparte seveda neprijetno dirnil prizadete kroge. Avstrijski nogometni savez je za večer sklical izredno sejo, na kateri se je razpravljalo o teh dogodkih in savez je nato izdal komuniké, v katerem pravi, da avstrijski savez globoko obžaluje mučne dogodke povodno tekme Sparta-Rapid in izjavlja, da bo v bodoče storil vse, da se slični incidenti preprečijo.

— Rapid protestira! Mariborski Rapid je potom MO vložil pri LNP protest proti verifikacij prvenstvene tekme Maribor-Rapid.

ski klic na pomoč. Lidija se je skušala iztrgati iz rok maskiranega neznanca. Napadalec so bili trije. Eden se je boril z Lidijo, dva sta pa napadla z revolverji-strelami opazovalce in jih nobela. Lidija je instinktivno čutila, da stoji nekdo za njenim hrbtom.

— Revolver, za božjo voljo, dajte mi revolver! — je kričala vsa iz sebe.

Od leve strani se je iztegnila proti nji roka. Lidija je pograbila revolver-strelo. V istem hipu sta švignila mimo njene glave dva močna žarka. Za njenim hrbtom sta se zgrudila na tla dva meža.

Dvignila je roko in pomerila v maskiranega neznance.

Predno je pa sprožila, jo je nekdo potegnil nazaj in ji zašepetal na uho:

— Hitro, semle!

Začula je rezek zvok, odskočila nazaj in obstala v temi. Stražar, ki ga je zekrivala s svojim telesom, jo je vlekel in šepetal:

— Pojdiva, pojdiva! Vem za skrivnišče.

Šele tedaj je spoznala po glasu stražarja.

Takoj si je opomogla. Ustavila se je in mu iztrgala roko.

— Lidija je ostala v njihovi rokah.

Rapid utemeljuje protest s trditvijo, da je g. Vodišek sodil nepravilno, da Rapidu ni priznal enega gola (ofsides), da ni kaznoval grgega foula mariborskega igralca v kazenskem prostoru itd. Seveda je večina teh navedb iz tre izvit in gre pač samo za formalni protest. Povsem verjetno je, da LNP priziva Rapida na ugodil.

— Nedeljske prvenstvene tekme na Dunaju. V nedeljo se odigralo na Dunaju sledeče prvenstvene tekme: Vienna-Rapid; F. A. C. — Admir; Slovan-Simmering; Wacker — B. A. C.; Hakoah — W. A. C.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 19. novembra 1927; katoličani: Elizabeta; pravoslavni: 6. novembra, Pavle.

Jutri: Nedelja, 20. novembra 1927; katoličani: Feliks; pravoslavni: 7. novembra, Jov. Zlatoust.

Danansnje prireditve.

Drama: »Medela« C. Opera: »Bajaderca«. Kino Matica: »Nezakonski sin«. Kino Dvor: »Tragedija v Alpah«. Prijateljski večer v društvu Šoča ob 20.30 (Ljublj. Dvor).

Prireditve v nedeljo.

Drama: ob 15. »Večni mladenič«, ob 20. »Dva brezgova«.

Opera: ob 15. »Faust«. Kino Matica: »Nezakonski sin«. Kino Dvor: »Tragedija v Alpah«.

Zaključek razstave Cuderman - Maleš. Predavanja: ob 11. na univerzi: dr. Al. Sodik: »Sodobni estetski psihologizem in njegovi predhodniki«.

Film ZKD: »Zadnji dnevi Pompejev« ob 11. v Matici.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska c., Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

! izkaz prispevkov „Dinarskega dne“

Do 17. t. m. so bili nakazani Jugoslovnski Matici v Ljubljani od »dinarskega dne« sledeči zneski:

Zbirka v Ljubljani po ulicah in križiščih 18.600,10. Društvo »Šoča« v Ljubljani, zbirka 210. Tiskovna zadruga v Ljubljani Din 250. Keglaski klub »Vatra« v Ljubljani 150. Delniška tiskarna v Ljubljani 500. Orlovski odsek Kranj 20. »Slomšek«, društvo mariborskih bogoslovcev 50. Ljudski oder Maribor 10. E. Trstenjak, Jurkloster 10. Učitelstvo osnovne šole v Stoparčah 15. Vrh. Knj. Rotovnik in Visočnik, Pameče 25. Koršič, Bosiljva loka 10. Združena društva v Grižah 500,10. Sokolsko društvo Trst-Sušak 185. Marljana družba Sv. Rupert v St. Goricih 106. »Edinost« Hrastnik 50. Kat. prosv. društvo Zg. Sv. Kungota 38. Razbor, Slovenjgradec 15. — osnovne šole Jurkloster 35, Zalec 81, Petrova vas 78, Senčur pri Kranju 72,90. St. Urška gora 26. Videm ob Savi 425. Sv. Danijel 43. Zgornja Siska 280. Hrastnik 217,15. Sv. Jurij pri Grosupljem 50. Zalec 20. Fram 150. Sv. Marko pri Ptuj 28. Rateče 163,75. Radeče 343,40. Učitelj 22. Gornja Rečica 64,60. Sv. Miklavž pri Laškem 20. Ščavnica 5, Božakovo 55. Motnik 58. Gornja Lendava 75. Sv. Ana nad Trzinom 60. Ihan 41,50. Zelenik 132. Jezersko 74,10. St. Vid nad Ljubljano 16. Lucče 10. Dobova 46. dekl. osn. šola Ptuj 113,50. I. dekl. meščan. šola Ljubljana 180. dvoraz. trgov. šola Ljubljana 100. — podružnice Jugoslovenske Maticе: Braslovče 1110. Polzela 343,50. Boštanj ob Savi 457. Šošani 601,50.

Poverjenikom in članom „Vodnikovih družbe“

Družbina pisarna je pričela razpisljati letošnje knjige. Prvi jih dobe člani v mariborski oblasti, za njimi pridejo člani v ljubljanski oblasti in v Ljubljani.

Pozivamo gg. poverjenike, naj istočasno z razdelitvijo knjig zanesljivo pobero pri članih tudi članarino za leto 1928. v znesku 20 Din.

Člane pa naj izroče poverjenikom, ko pridejo k njim po knjige, članarino 20 dinarjev za leto 1928.

Poverjeniki in člani naj upoštevajo, da prihranijo s tem družbi mnogo dela in veliko stroškov.

Vodstvo »Vodnikovih družbe«.

— Zvezali so jo. Ne moreva ji pomagati. Beživa!

— Morava, morava jo rešiti. . . Glas ji je zastal v grlu. V temi so se zasvetile luči. Letcija je opazila maskirane postave.

— Pojdiva! — je zakričal stražar. Beživa, sicer se zadušiva v strupenih plinih, ki so jih spustili za nama.

Prijela je stražarja za roko in bežala z njim, kar so jo nesle noge. Slišala je, da drve za njima zagonetni napadci in da ju lahko vsak hip dohit.

Stražar in Letcija sta bila obsojena na smrt, če bi se ustavila. Nista vedela, da ju zasledujeta samo dva napadalec. Letcija je bila prepričana, da so jo hoteli ujeti živo. Tudi stražar je bil istega mnenja. Drugače bi jo bili takoj ubili. Napadalec so imeli ročne svetilke in revolverje-strele. Lahko bi bili ubili begunca, pa očitno niso hoteli. Torej je bilo treba bežati, dokler ne prispeta do obljubljenega rova.

Stražar je poznal pot. Širok hodnik, po katerem sta bežala, mu je bil že več let dobro znan. Vedel je, da je bila na koncu hodnika vzpenjača, ki bi jo dvignila v glavno dvorano, kjer se je mudil d' Albianac.

Bežala sta, kar se je dalo.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Šolski ravnatelj zlorabljal učenko. — Smrtna obsodba v Mostarju. — V smrt radi slabe ocene.

Obravnava proti ravnatelju meščanske šole v Kuli Mihajlu Dobričeviću je bila včeraj pred sodiščem v Somboru zaključena. Zasiłanih je bilo učenk in učencev in so njih izjave za sodišče velike važnosti, ker niso izpovedali protislovno. Obtoženec se je zagovarjal zelo premišljeno in je prepričeval priče, da govore po navodilu sovražnih staršev. Prvi je bil zasiłan notar iz Kule Milan Gajić, ki je ravnatelj prvi naznanil oblastim. Izpovedal je, da so se pri njem zglašili starši in ga prosili, naj naznani nemoralnega ravnatelja. Ko je pisal kratko prijavo v navzočnosti staršev, je na hodniku prisluškoval obtoženec. Nenadoma je vstopil in ves razburjen prosil notarja, naj ga reši in pregovori starše, da umaknejo pritožbo. Gajić je pod prislegom potrdil svojo izjavo, obtoženec je pa protestiral, češ, da je Gajić človek, ki se tudi za liter vima prodaja. Zasiłane so bile tudi vse učenke tretjega in četrtega razreda. Državni pravdnik je v svojem končnem govoru naglasil, da je treba obtoženca strogo kaznovati, ker se je pregrešil kot učitelj in pedagog, kateremu so starši zaupali svojo decu. Ravnatelj zagovornik je poskušil dokazati, da ne gre za zločin oskrumbe, ker je bila učenka popolnoma razvita in ji ni videti, da je stara komaj 14 let. Tudi proti javni morali se ni obtoženec pregrešil in se ga ne more strogo kaznovati, ker je dokazano, da niso bile zlorabljene deklice pod 12 letom. Navzoča publika je nestrpno pričakovala izida in točno opoldne je predsednik prečital obsodbo, da se Dobričević obsoja na 12 letno težko ječo. — 12 let je mnogo, se je oglašil nekdo med občinstvom. — Ni preveč, se je oglašila neka dama, še premalo je. — Pritožim se, je ves bled dodal obsojeni ravnatelj.

★
Z nekaj dni se vrši v Mostarju pred okrožnim sodiščem zelo zanimiv

proces proti Spasiju in Jovanu Kisiću. Oba sta rodom iz Bileća in sta obtožena, da sta dne 3. aprila t. l. na zvit način izvabila v goro imenovanu Podosnje, dijaka Milovana Vojnovića in ga umorila. Vojnoviću je bilo šele 15 let. Umoril ga je pa Spasije Kisić in sicer ga je zaklal kakor jagnje. Grozen čin je odkril policijski pes in morilca je policija takoj aretirala. Med obravnavo nista hotela priznati zločina. Večina zasiłanih prič je izpovedala zelo obremenilno in vse indicije so kazale, da je Spasije dečka zaklal, njegov brat Jovan je pa groznomu dejanju pristvoval. Včeraj popoldne je sodišče izreklo obsodbo. Spasije Kisić je obsojen na smrt radi zločina umora in bo obsojen radi skrivde na umoru pa je bil obsojen Jovan Kisić na 8 letno težko ječo. Ko so Spasija vprašali, ali je zadovoljen z obsodbo, je odgovoril: »Hvala Bogu i slavnemu sudu, kad ste me na pravdi Boga osudili!« Tedaj je bridko zajokal. Po obravnavi so mu takoj nataknil okove. Njegov zagovornik je vložil ničnostno pritožbo in priziv. Tudi na 8 letno ječo obsojeni Jovan ni bil zadovoljen in je vložil priziv. Državni pravdnik je pa vložil priziv radi preizkusa odmerjene kazni Jovanu Kisiću. Za ta proces je vladalo v vsej Hercegovini veliko zanimanje.

★
Če si kdo sam konča življenje, bi človek mislil, da ga je doletela velika nesreča, katere ne more preživeti. V resnici pa ni vedno tako. So tudi ljudje, ki so tako občutljivi in slabotni, da jih najmanjša neprilika razočara. Zgubijo duševno ravnotežje in v obupu sežejo celo po samomornem oroju.

Nekateri trde tudi, da je jesen posebno pripravna za taka dejanja, kajti človek je v tem času posebno občutljiv in nerazpoložen. V Sarajevu ni dneva, da bi policijska kronika ne beležila kakšnega samomora. Tudi včeraj si je neki 23-letni mladenič Aleksander Ko-

spoštljivo pozdravil in jima izročil listek, rekoč:

— Postojanke sovražnih aeroplanov, opazovali 10—20.

Komaj je odšel, že je prišel drugi s listkom in sporočil:

— Postojanke sovražnih aeroplanov, opazovali 60—70.

Na pragu je srečal tretjega slo. V tistem hipu se je pripetilo nekaj nepričakovane, strašnega. Letcija je takoj stutila pretečo katastrofo.

Od line v skali se je začel močan pok. Vsi so se ozrli na lino, kjer so zagledali plamen, ki je naglo švigal po steklu. Hip nato je steklo počilo in se sesulo na tla. Kabinat je napolnil gost dim.

Vse to je trajalo komaj deset sekund.

Presenečena Letcija je odskočila in se umaknila neznancu, ki je skočil skozi lino v kabinat. Vsa iz sebe od strahu je zakričala:

— Jean!

Planila je k vratom in kričala:

— Revolver, revolver! Dajte mi revolver!

Opazovalci niso vedeli, kaj se je zgodilo. Zato so jo ustavili.

Iz kabineta se je začel obupen žen-

Jean de la Hyre:

500

Letcija je hotela nekaj povedati Lidiji. Ta čas se je oglašil tretji aparat: — Aeroplani, ki so prileteli od jugozapada, se spuščajo na skale. Zdi se, da tvorijo del velike zračne eskadre, ki je obkolila rudnike. Opazovalnice 80—90.

— Zdaj je treba odgovoriti, — je dejala Letcija.

Pritegnila je telefonograf in potegnila za ročaj.

— Poveljnik vsem opazovalnicam od 1—100. Označite na zemljevidu postojanko vsakega aeroplana, ki se vidi iz vaše opazovalnice. Po končanem elu poročajte nemudoma glavne mu stanu.

Opazovalnice so bile razdeljene na deset okrajev in vsak okraj je imel na razpolago telefonograf. Deset »razumov« je odgovorilo Letciji.

— Ste razumeli, Lidija? — je vprašala Letcija smeje.

— Da.

— Kaj ste razumeli?

— Omogočiti hočete d'Albiancu,

Protestno zborovanje socijalističnih železničarjev

Protest radi odpusta uradnika g. Stankota. — Obsodba kleroradikalnega režima, ki krši zborovalno svobodo. — Viharno zborovanje.

Med socijalističnimi železničarji in tudi pri drugih delavcih je izbral nenadni odpuščaj železniškega uradnika g. Jurija Stankota, ki obenem vrši funkcije tajnika Saveza železničarjev Jugoslavije v Ljubljani, iz službe veliko ogorčenje in protesta. G. Stanko je prejel v soboto 12. t. m. potom ljubljanske direkcije, kjer je bil nastavljen, kratko obvestilo, da je odpuščen v smislu zakona o državnih uradnikih, ker se ni stal. Narodni poslanec Petek je bil o tem takoj obveščen ter je v Beogradu pri merodajnih faktorjih interveniral. Doznanlo se je med tem, da se odpuščaj v smislu in sposobnega mladega uradnika izposlavlja klerikalci odnosno njih eksponentje v vladi. Strokovna komisija in Savez železničarjev sta zato sklicala za to dni po raznih krajih Slovenije 20 protestnih shodov in tak shod se je vršil sredi v Ljubljani. Velika dvorana Mestnega doma je bila nabito polna železničarjev in drugih strokovno organiziranih delavcev. Shodu je prisostvoval tudi policijski komisar. Shod je bil deloma zelo buren, ker je policijski komisar zabranil inž. Dragotinu Gustinčiču govoriti.

Predsednik Strojovne komisije g. Fran Jernejčič je otvoril zborovanje, na kar je bil on soglasno izvoljen za predsednika shoda. Zborovalec je naznanil, da so kot govrniki določeni in prijavljeni železničarji Makuc, Ošlag iz Maribora in inž. Gustinčič. Nastal je nato nemir, ki so ga izvali komunisti. Jernejčič je v odločitvi besedah pozval navzoče, naj bodo vsaj na tem protestnem zborovanju enotni in solidarni. (Klici zborovalcev: »Res, edinosti je treba! Ne igrate se z nami!«)

Kot prvi govornik je nastopil g. Makuc, ki je v daljšem in temperamentnem govoru označil pomen protestnega zborovanja. Glede postopanja železniške uprave napram uradniku g. Stankotu je omenil, da ne moremo dobiti pravega izraza, s katerim bi se žigosala ta gorostasnost. Železničarji preživljajo krvavo Golgotu. Ni niti ene vlade, ki se ne bi obregla ob železničarje. SLS, kadar je na vladi, pa je prva, ki udari po železničarjih. Klerikalci so železničarjem vzeli stanarino, vpokopcem so vzeli legitimacijo, da ne govorimo o Zaloški cesti. Tudi druge meštanske stranke so pritiskale na železničarje, toda ne tako kakor klerikalci. Omenja, da je bil g. Stanko odpuščen iz službe radi nekega govora, ki ga je imel na Rakeku. V nadaljnjem svojem govoru je govrnik kritiziral postopanje nasprotne železničarske organizacije z ne baš laskavimi epiteti. Govoril je nato o postopanju ljubljanske policije, ki je trgala plakate in valila na shod ter aretirala tudi nekega mladega razdeljevalca letakov. Po dvorani je v tem trenutku završalo. Čuli so se medklici: »Fej! Sramota! Škandal!«

Navzoči policijski komisar je govrnika prekinil: »To ne spada k dnevnemu redu! Po dvorani ogorčeni klici: »Spada! Spada! Komisar: »Drugače razpustim shod! Klici po dvorani: »To ne gre tako hitro! Prmedu! Ta je lepa, da ne bi smeli govoriti!«

Koncem svojega govora je g. Makuc žigosal s trpkimi besedami postopanje sedanje kleroradikalne vlade in delovanje Narodne skupštine, ki jo je nazval »buržujski ringšpil«.

Drugi govornik g. Ošlag iz Maribora je bil sedanjemu socijalopolitično reakcijo. Po njegovem mnenju je g. Vukičević z blejskim paktom prepustil klerikalcem odnosno dr. Korošcu Slovenijo v politično in gospodarsko eksploatacijo. Žigosal je hinavsko socijalno politiko ministra dr. Gosarja, naglašujoč, da morajo združeni socijalisti voditi proti SLS najostrejšo borbo. Protestira dalje proti kršenju koalicijskega prava in zaključil svoj govor s pozivom na tesnejšo organizacijo proletarijata.

Predsednik g. Fran Jernejčič je nato pripomnil: »Na policijskem ravnanju smo prijavi svoje govrnike. Sedaj mi policijski komisar naznanja, da stoji na stališču, da g. Gustinčič ne dobi besede, ker nima za to legitimacije. Nastal je pri teh besedah nepopisen vinar. Čuli so se klici: »Zakaj ne sme govoriti!« Inž. Gustinčič: »Protestiram. To je nasilje!«

G. inž. Gustinčič ni smel govoriti. Mesto njega je dobil besedo g. Jurij Stanko, ki je pojasnil vzroke svojega odpusta iz službe. Omenil je med drugim, da se nahaja pri generalni direkciji v Beogradu dopis velikega župana ljubljanskega, ki pravi, da je protidržaven element. (Ogorčeni klici: »Doli veliki župan!«)

Med govorom g. Marcela Zorge je prišlo ponovno do viharja. Ko je g. Zorge vehementno začel napadati policijo, je policijski komisar prapomnil: »Nehajte!« V dvorani vihar in nemir. Zorge je žigosal nasilje klerikalne vlade, ki krši zborovalno svobodo. Konstatira, da zunaj izven države mnogi govorijo, kako je lepa koalicijska svoboda v Jugoslaviji, a to ni res.

Po kratkem govoru Kisovca, ki je govoril v imenu Bernotove socijalnodemokratske frakcije in ki je deloma izval salve smeja, je shod soglasno sprejel brzojavko na prometnega ministra in protestno resolucijo. Obe zahtevata, da se mora g. Stanko sprejeti nazaj v službo, obenem pa protestira shod proti kršenju koalicijske pravice.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.
Sobota, 19. novembra: »Medeja«. Red C. Nedelja, 20. novembra: Ob 15. uri »Večni mladenec«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20. uri »Dva brezgova«. Izven. Ponedeljek, 21. novembra: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri.
Sobota, 19. novembra: »Bajadera«. Opera. Izv. Nedelja, 20. novembra: Ob 15. uri »Faust«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 21. novembra: Slavnostna predstava v proslavo prijateljske zveze med Francijo in Jugoslavijo. Izven.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 19. novembra: Ob 20. uri »Eva, deklica iz tovarne«. Ab. A. Premijera. Nedelja, 20. novembra: Ob 15. uri »Pygmalion«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven. — Ob 20. uri »Eva, deklica iz tovarne«.

Gledališki pregled

V Newyork je prispel M. Reinhardt s svojo gledališko družino in celokupnim inženerskim aparatom dne 15. t. m. in je bil sprejet od mestnega župana Walkerja. »Century-teater«, v katerem bo igral, je že za več večerov razprodan. Skušnje imajo noč in dan, da se izrazi prične akustiki in dimenzijami nove hiše. Prvič bodo ob tej priliki igrali v Newyorku Shakespeareja v nemškem jeziku. Tožba gled. podjetnika Minerja iz Newyorka, češ da Reinhardt ne sme vprijeti v Ameriki »Mirakla«, nima sedaj momentano za Reinhardtovo gostovanje nobene pomena, ker je newyorksko sodišče tozadevno razpravo odločilo.

VI. I. Nemirovič-Dančenko, ki je nad leto dni deloval pri filmu v Hollywoodu, je postal ruskomu prosvetnemu ministru Lunarskemu izjavo, da hoče enkrat za vselej zapustiti filmsko industrijo in se vrniti v Rusijo.

V Moskvi je predsednik centr. eksekutivne komisije sovjetov izdal odlok, da Fedor Šaljapin ne sme več uživati svojega posesta in hiše, ki jo ima v guberniji Vladimir. V Kairu so na keditoskem gledališču oder popolnoma modernizirali, ker bo v kratkem tam gostovala italijanska »stacione« pod vodstvom grofa Guida Viscontija iz Milana. V gledališki družini so solisti, celokupen zbor, orkester in balet. Med dr. bodo oprizorili tudi Boitovo opero »Neroc«, ki zahteva zelo komplicirano inscenacijo. Turneje bo šla iz Kaira v Aleksandrijo, potem pa tudi na Balkan. V našo državo jih najbrže ne bo.

VTrstu je imel tenorist Veselovski, ki je pel v »Teatro Fenice« naslovno vlogo v operi »Werther« velik uspeh in je bil po 20 krat pred zastor. Na šopkih in vencih, ki so mu jih poklonili, je bilo opazati smuljivo veliko rdečih trakov. Italijani so hitro poznamali, da je »jugoslavac« in od prefektore je dobil ukaz, da mora tekom 24 ur zapustiti Trst.

Pragi ima nemško gledališče zanimivo noviteto »Die Opuzlec«, komedija prominenta. Spisala sta jo M. Brod in H. Naek, ki slika v pestrh barvah zakulisno življenje in senčne strani gledališča. Vsa ost kome dije pa je obrnjena proti kiharstvu in predvsem proti sedanjemu srednjeevropskemu sistemu v teatru, kjer vladajo momentano takozvani »stari« in ki zadržujejo razvoj sodobne gledališke umetnosti bolj kot vse finančne krize.

Čankovo »R. U. R.« je ta teden v angleščini oddalila radio-stanica Davenport. V Bratislavi so imeli na slovaškem narodnem gledališču premiero Puciničevih enodejank »Plašč« in »Gianni Schicchi«.

V Lipskem bodo imeli decembra premiero Reznikove opere »Satalac«. Dunajski »Volkspop« igra Smetanovo opero »Poljub«. Na Dunaju so imeli za proslavo drž. praznika avst. republike 15. t. m. v dvorani operi »vno-belice gala-večer«, na katerem so proizvajali Puciničevega »Gianni Schicchi« Straussove »Zgodbe iz dunajskega orkestra« in sijajni Schubertov balet »Štirje letni časi ljubavne«.

Francoski pisatelj Maurice Dekobra, ki se je t. dni mudil na Dunaju, se je sestal z madžarskim operetnim komponistom Ern. Kalmanom, kateremu je obliubil, da bo en svoj roman predelal v operetni tekst, ki ga bo Kalman nato uspešno izdal.

Ruski hudožestniki so v radutni dvorani dunajskega dvora t. dni začeli z gostovanjem. Otvoritvena predstava je bila komedija Ostrovskega »Uboštvo in greh«. Prihodnja predstava bo »Živi mrtveci«. Listi naglašajo, da ta umetniška skupina učencev Stanislavskaja nima nobenih »starov«, če izjavimo veličino Pavlova in nežno Križanovsko, da pa se ji očitno pozna ves blek mojstrove šole in vsa slavna tradicija hudožestnega teatra. V igr. ki slika rusko malomeštansko življenje, da so videli Dunajčani podajanje resničnosti in pristnega doživljanja, to pa da znajo tudi neruski umetniki teatri. Vendar pa se vsi listi končno strinjajo v trditvi, da so v ensembelskih scenah ustvarili uspehe, ki so za sodoben nemški teater naravnost porazni in ključno nemškemu režiserjem, da naj se bodijo sem učiti in spoznavati, kaj je prava pravzaprav nloga režiserja. Vsekakor so morali imeti potemtakem ogromen uspeh. Poleg Pavlova in Križanovske omenja kritika tudi S. P. Petrova. Pred otvoritveno predstavo je imel kratko predavanje o ruskem teatru prof. Gregor, vodja gledališkega oddelka drž. biblioteke na Dunaju.

A. Bassermann igra na Volkstheateru v Sudernmanovi igr. »Kamen med kamni« in v komediji »Veliki bariton«.

Tenorist Leo Slezak si je dal zavarovati življenje in svoj glas za 50.000 dolarjev. Sedaj pa se je izkazalo, da je policia za zavarovanje glasu narejena. Pevec se je z zavarovalno družbo pred sodnijo poravnal.

Znani odlični igravec, režiser, učitelj in bivši ravnatelj drž. gledališča na Dunaju Albert Heine obhaja t. dni brez vsake slovesnosti 60 letnico. Pri gledališču deluje že let. Ob tej priliki je izjavil, da so iz vseh družabnih slojev vzrasli veliki umetniki in da je postranska stvar, kje je kdo rojen, ter, da so bili njega dni režiserji mnogo večji kakor pa so danes z menoj vred.

Na Dunaju bo marca meseca »Wiener-Oratorien-Vereinigung« v veliki koncertni dvorani izvajalo skladbo »Slavoslavijec« (Laudamus), ki jo je zložil Boris Papandopulo.

Pešič za solo, melan zbor in veliki orkester in ki obsega osem delov.

V Beogradu je imela »Ruska umetna« dramska grupa t. dni predstavo Jurin Sumbatove igre »Starinski kovci«. Ta grupa je pešiča ruskih emigrantov, samih mladih ljudi, ki po dnevi delajo po pisarnah in podjetjih, zvečer pa poskušajo v dvorani III. beogradske gimnazije, J. Sumbatov, igrati v član »Malega teatra« v Moskvi, je gostoval pred leti v Beogradu. Pričujoča igra jasno prča, da je njen avtor teatrski človek, ki pozna vse odrske potankosti in se bolj elekta. Predstava je bila v dvorani »Luxor«, kjer igra beogradska opereta in bi se morala začeti ob 8, kakor je bilo naznanjeno. Začela pa se je šele ob 9 uri, ker konzorcij »Opereta« ni dovolil prej dvigniti zastorja, dokler mu niso ubogi ruski idealisti — plačali dvorane; ni jim bila razprodana hiša zadostna garancija, kljub temu so morali inscenirati incident, ki je bil za občinstvo in obe stranki mučen, za eno celo pravo malo tazen.

Čita Ilija, nestor beogradskega igralkov, je zopet v časopisih. Beogradska »Politika« je namreč priobčila članek »Čita Ilija v Zagreb«, v katerem trdi, da je »Čita Ilija vzor treznih ljudi in da so nekatera abstinenčna društva dala natistiti na plakate njegovo »liko« v propagandne svrhe, kdor pozna »Čito Ilijo« se je od srca smejal, ko je to čital: najbolj se je muzač častiljivi starček sam, to je gotovo. Bolj trezno in resno pa je smatral to zadevo prvi tajnik beogradske »Zveze trezne mladine«, ki je prisilil »Politiko«, da je t. dni priobčila njegovo izjavo, da Čita Ilija ni v nobeni protialkoholni organizaciji včlanjen in da ni nobeno abstinenčno društvo priobčilo njegove slike. Zopet so se smejali Beograjčani, najbolj pa Čita Ilija.

V Beogradu gostuje J. Križar v Hoffmannovih pripovedkah, v »M. Butterfly« pa tenor Chr. Solari.

V Zagrebu poje kot gost Rudolfa v »Bohemem tenorist varšavske« Velike opere Stan. Drabik.

Na »Fuškanec« so vprizorili Blumenthal-Kadelburgovo šalo »Kinematograf«, ki pa jo je kritika odklonila, češ da gre uprava predalet in da preveč računa na okus najširše mase.

V Sarajevu praznuje 25 letnico gospa Zon Djurdjević. V Sarajevu deluje od otvoritve nar. gledališča l. 1920 in igra vsakovrstne vloge od koke to komečne starke. Prvič je nastopila v Nisu na odru »Sindjelić«. Za ljubilo bo igrala igralko v Nušičevi novi gledališki komediji »Knjiga druga«, ki bo ob tej priliki prvič igrana.

Ljudske predstave v mariborskem gledališču. Po vgladu drugih gledališč bo organiziralo tudi mariborsko ljudske predstave pri znanih cenah (loži sedeži za dr. mo brez razlike po Din 15—), parterni po 12 balkonski po 10, galerijski po 6, stojšča po 3 Din). Prva ljudska predstava bo vespela Šavova komedija »Pygmalion« v nedeljo, 20. novembra ob 15. (3.) popoldne. Priporočamo zlasti tudi zunanemu občinstvu.

Mariborska premijera »Eva« bo v soboto 19. novembra. »Eva« je mojstrska Leharjeva opereta. Ker ima mariborsko gledališče vse predpogoje za kar najboljšo vprizoritev tega zares krasnega operetnega dela, je gotovo da bo imelo veliki uspeh. — Vstopnice se že dobe pri dnevnih blaginjah.

Jugoslovanski Ex libris. Ali imaš knjižnico in v njej knjige, ki jih ljubiš? Morda jih označuješ za svoje s svojim podpisom. Ljudje izbranega okusa si jih označujejo s samostojnim »ex libris« (s sličico in svojim imenom). Take sličice vlepajo v svoje knjige. Tudi Slovenci že uporabljajo ex libris, ki je v širokem kulturnem svetu zelo razširjen. Ex libris je pri Jugoslovanih najnovejša grana takozvane male grafike, ki je v 20. veku v Evropi nanovo oživela po trudu grafi. umetnikov in pri nas onih, ki so se spomnili tradicije te umetnosti starih Srbov, Hrvatov, Bolgarov in tudi Slovencev. Že v 16. veku so namreč naši grafi ustvarjali ex libris za plemstvo po okusu ital. renesance. Danes je ex libris izko priljubljena tehnika v moderni evropski grafiki in tudi jugoslovanski umetniki se bavijo z njo. Zdi se, da smo dobili celo prvo mo po takih ex libris, izvršenih v drvozevi in bakrozevi, a stremeljih po jugosloven stilu. Udrženje grafi. umetnikov je zbralo glavne jugoslovanske mojstre umet ex libris, med njimi že priznane avtorje, ki so se vztrajno bavili s to tehniko. Kakor Vaz Zharjev iz Sofije, Mil. D. Gurić in Vi. Božić iz Zagreba, ljubljanski grafičarji Š. Santel, Hinko Smrekar, E. Justin in R. Subić, dalje Ivan Kos iz Maribora, A. Lukinović iz Zagreba in Iv. Roch iz Osilke. Eleganta numerirana mapa je izšla le v 200 izstiskih in za ložbi tiskarne Narod. Novin v Zagrebu.

V kratkem se odpre prva mednarodna razstava Ex libris v Lisaboni: priredi jo portugalska vlada. Udeležbo se je tudi Slovani, za Slovence pa Š. Santel, H. Smrekar, E. Subić, E. Justin in Iv. Kos. Slovenski ex librisi so že dospeli v Lisabono. Ljubitelje opozarjamo na to velenzljivo mapo!

Prosvetno delo Splošnega ženskega društva. V nedeljo, 20. t. m. predava ob pol 11. dop v balkonski dvorani univerze profesorica dr. Alma Sodnikova o sodobnem estetskem psihologizmu in njegovih idejnih predhodnikih. Predavanje je namenjeno predvsem ženstvu, ki naj bi se bavilo tudi z resnejšimi vprašanji, a je dobrodošel vsakdo. — Še tekom decembra t. l. in januarja 1928 pa priredi Splošno žensko društvo ciklus predavanj o ruski, češki in srbski ženi, saj je Slovenkam njihovo delovanje in stremenje vse premalo znano.

Umetnost. revija za slikarstvo, grafiko i skulpturo, ki izhaja že 9. leto v Zagrebu, a se ureja v Zagrebu Beogradu in Ljubljani, je priselja v 6. in 7. zvezku kot priloga S. Santia oriz. dvorez »Potret na studiju« (Vel. Deželica) in H. Smrekarja orig. dvorez »Napuh« iz cikla Sedmero glavah grehov« v listu H. Smrekarja »Ljubljansko pismo« in končno satirično risbo »Panoptikum fragmentov iz umetnostne zgodovine in modnih ekstravaganc v oblikujoči umetnosti« H. Smrekarja.

Molière: Skopuh (L'Avare), komedija v petih dejanjih. Prevel Niko Kuret, Ljubljana 1927. Založila Jugoslovanska knjigarna. Ljudski od XII. zvezek. Cena 18 Din. Za izvrstno burko »Scapinove zvijače«, ki je lani — la vse podeželske odre in povsod vzbujala salve smeja, smo dobili sedaj v izvrstnem prevodu Niko Kureta še Molièrovo klasično komedijo »Skopuh«. Igr. je pridejan predgovor (napisal prof. A. Rožida), v katerem najde režiser vse potrebne nasvete »ede kostumov, karakterizacije oseb, sploh vsega, kar je važnega v igri.

Kraljeviš Vokal 1928. Zbral Kompoljski, ilustriral J. Vok. Družba sv. Cirila in Metod, duševna mati naše obmejne mladine, jo je soper razveselila s knjžico, nesebo zunanjo podobo jugoslovanskega junaka kraljeviča Marka, znolraj pa nudočo mnogo zanimivih pravilic — med njimi zlata vredno bajko Milinkinskega »O Marčki«, ki je pol ure prekasno prišla na svet — pesmi, poučnih članok in važnih drobčin. Knjžico okrašeno z lepimi ilustracijami, zaključuje kolektar in oddelek za beležke. Solška vodstva, starše in vse ljubitelje slovenske mladine opozarjamo na to delce, ki je zbog tehte vsebine in jako nizke cene — 6 Din — najtopleje priporočbe vredno. Kupite Kraljeviča Marka otrokom za Maklavu in božič! Naroka se v pisarni C. M. družbe v Ljubljani, Narodni dom.

Krmite pozimi ptice pevke

Ni boljšega pomagaja pri zatiranju ravnostnih sadnih škodljivcev na naših vrtovih, osobito gosenic, kot so ptice pevke, ki prezimujejo v naših krajih. Izmed vseh najkoristnejše pa so sinice. Da se pa ohranimo in pridobimo te pridne delavce za poletni čas, je neobhodno potrebno pravilno in smotreno krmiljenje po zimi.

Pred vsemi moramo krmiti sinice, ker ravno te živijo spomladaj pretežno od žuželk in z njimi izreajo tudi mladice. Razume se, da naj poleg sinic dobijo tudi ostali pri nas prezimujoči pevc svoj delež, ki jim ga že s tega razloga, ker so ostali pri nas, ne smemo odreči, v mrzlih zimskih dnevih.

Umno krmiljenje pa ni mogoče:

1. brez pravilno pripravljene krmilnice,
2. brez prave krme in
3. treba to pravilno pokladati.

Krmilnica, podobna majhni hišici, naj bo napravljena tako, da krmo čimbolj varuje pred dežjem in snegom. Z žebcem naj bo pritrjena na stebriček, da se poleti lahko sname in spravi pod streho. Na dno pa naj bo pritrjena večja pločevinasta posoda. Tako pripravljeno krmilnico postavimo blizu sadovnjaka v zelenjadni vrt ali kjerkoli, tudi pri hiši.

Edino prava hrana za sinice je surova koruzna moka (ne zdrob), surov živilski loj in dobro zrelo seme od solnčnic.

Ne sme se jim pa pokladati bučno ali konopljeno seme, dasiravno oboje zelo rade jedo, kajti po obilni večkratni hrani bučni pešek in konopljenega semena se jih loti nekaka griza, ki je zanje vedno smrtonosna. Za ostale ptice, kot zelenke, vrabce, strnada, ščinkavce itd. je dobra ajda in proso. Bučno in konoplno seme jim je škodljivo ravno tako kot sinicam.

Koruzno moko in loj naj imajo ptice v krmilnici vedno na razpolago in sicer loj naboden na konici moko pa nasuto v pločevinasti posodici. Ostalo krmo jim natrešemo vsako jutro kar na dno krmilnice, a le toliko kolikor pojedo do 2 ali tretje popoldne.

Pripominjamo še, da naj bodo krmilnice že sredi jeseni zanj, da se s tem privabi ptice iz bližnjih gozdov. Pred koncem marca pa naj se s krmiljenjem ne preneha, da ptice obdržimo v obližju vrtov, kjer naj gnezdiijo.

Ako se bo danih navodil držal vsak naš posestnik, bo nedolgedna korist kmalu vidna, za zgled naj bi se vsaj pri vsaki šoli priredila opisana krmilnica. — Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevki v Ljubljani.

Božična razstava umetnin

V decembru bo v Jakopičevem paviljonu božična razstava umetnin, ki jo priredi uprava Ljubljanskega velešema s sodelovanjem Udrženja oblikujočih umetnikov — sekcija Ljubljana.

K razstavi odnosno k prodaji so pripuščena v splošnem vsa dela oblikujoče umetnosti in umetne obrti ne glede na smer in dobo postanka — to je dela slikarstva, kiparstva, arhitekture, grafike ter umetne obrti. Razstave se lahko udeležijo vsakdo in sicer z neomejenim številom del, ki jih nudi prodaja.

V splošnem odpade presoja razstavnih del. Vsak razstavljalec odnosno prodajalec jamči sam za kvaliteto del, ki jih nudi v prodajo. Vposlana dela avtorjev, ki niso poznani iz tu ali inozemskih razstav in ako žive ter niso člani kake umetniške korporacije, zapadejo presoji razsodišča, sestavljenega iz razstavljalcev, ki so priznani oblikujoči umetniki.

Prireditve razstave se objavi v dnevnem časopisu ter se mora prijavljiva oddati do vključno 26. novembra 1927 v pisarni ljubljanskega velešema. Prijavnica mora poleg točnega naslova razstave vsebovati tudi število in velikost razstavnih odnosno prodajnih del.

Dela določena za razstavo odnosno prodajo je oddati 30. novembra 1927 od 14. do 17. ure v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani in sicer povsem opremljena za razstavo ter označena glasom parloženega seznama:

1. Z imenom avtorja odnosno lastnika.
2. Poimenovanjem.
3. Prodajno ceno.

Razstavna dela tmao razstavljajci določena dne na lastne stroške dostaviti v Jakopičev paviljon ter se nevnovčeno dela na račun razstavljajca odpremi na naslov, označen na prijavnici.

Prireditvi razstave oskrbi iz in vpa-kovanje ter razvrstitev razstavnih odnosno prodajnih del v razstavnih prostorih Jakopičevega paviljona.

Prodaja razstavljenih del se vrši le pottom blagajne v razstavnem prostoru. Vsi del tega mora biti na vsakem delu točno navedena prodajna cena.

Za vsako vnovčeno umetnino ali umetnobjim izdelek si pridrži prireditelj 10% provizijo prodajne svote v svrhu kritja režijskih stroškov. Ako razstavljalec po otvoritvi razstave označi razstavljeno delo kot neprodajno, mora plačati prireditelju 10% znesek navedene prodajne cene. Kupce mora najmanj 50% pogodene svote plačati pri sklepu kupčije, ostalih 50% pa pri prevzemu. Prodaje ki se izvedejo po zaključku razstave, podležejo istotako 10% proviziji v prid prireditelja razstave.

Navedeni razstavnji pogoji ostanejo veljavni tudi v slučaju podaljšanja razstave preko določenega roka.

Za razstavljajca velja v vseh spornih zadevah Ljubljana kot obvezno juridično mesto.

Z udeležbo na razstavi prizna vsak razstavljalec navedene razstavne pogoje, ki so obvezni tako za razstavljajca kakor prireditelja razstave.

Stanje konkurza Slavske banke

Oficijelni komunike stalnega upniškega odbora.

Likvidacijski narok v konkurzu Slavske banke d. d., ki se je vršil pri kr. sudbenem stolu kot konkurznem sodišču v Zagrebu, je bil končan dne 25. oktobra t. l. Število upnikov, ki so prijaviili svoje terjatve, znaša 3210.

Upravitelj konkurzne mase je likvidiral, t. j. priznal v smislu hrvatskega konkurznega zakona terjatve v skupnem znesku 5 milijonov 608.347 Din 97 p v l. razredu konkurznih upnikov m 128.833.896 Din 80 p v l. razredu. Terjatve v l. razredu se imajo izplačati s polnim zneskom, terjatve II. razreda pa se bodo izplačevale s kvoto, katera bo na nje odpadla po njihovem razmerju napram stanju preostale imovine zavoda.

Ostalih prijavljenih zneskov konkurzni upravitelj ni likvidiral, t. j. ni priznal njihovega obstoja. Med temi ni likvidiran niti znesek 13.500.000 Din, prijavljen od Trboveljske premostopne družbe, niti znesek od okroglo 46.000.000 Din, prijavljen od Zentraleuropäische Länderbank Wien. Konkurzni upravitelj ni mogel likvidirati teh dveh zneskov na podlagi poročila sodnih strokovnjakov, glede katerega so omenjeni soodgovorni za polom Slavske banke d. d. Vsem upnikom brez razlike, katerim so terjatve likvidirane, so likvidirane obresti ovštevi 4. septembra 1926, t. j. do dneva otvoritve predkonkurza, ne pa do 19. maja 1927, t. j. do dneva otvoritve konkurza, s čemur pa upniki II. razreda ne izgube ničesar: kolikor bodo prejeli manje na obrestih, toliko jim bo več pripadlo v kvoti na glavni priznane jim terjatve.

Vsak upnik, ki je prijavil svojo terjatve sodišču ali direktno ali potom svojega zastopnika, bo prejel sodni odlok o likvidaciji svoje terjatve. Sodni odlok o likvidaciji onih terjatev slovenskih upnikov, katere so bile prijavljene potom g. dr. Romana Ravniharja, bo prejel on sam kolektivno, on pa bo posebej obvestil one, katerim niso bili priznani prijavljeni zneski.

Oni upniki, ki še do sedaj niso prijaviili svojih terjatev vzlic temu, da je objavljeni rok za prijave že davno potekel, morejo to napraviti tudi še sedaj; v svrhu likvidacije njihovih terjatev pa se bo v smislu hrvatskega konkurznega zakona odredil poseben likvidacijski narok na njihove stroške.

II.

Dne 20. oktobra 1927 se je vršil pri kr. sudbenem stolu v Zagrebu v smislu konkurznega zakona od sodišča sklican upniški zbor z dnevnim redom: volitve stalnega upniškega odbora, in sicer pet članov in pet njihovih namestnikov.

Na tem zboru so bili izvoljeni za glavni, ki predstavljajo terjatve v znesku 94.472.711 dinarjev 31 par (od prisotnih terjatev v znesku 90.347.173 Din 60 par) za člane odbora sledeči:

Dr. Drago Marušič, Ljubljana; dr. Roman Ravnihar, Ljubljana; Oton Jerac, tajnik Mestne hranilnice Ljubljane; dr. Juraj Pečarič, Zagreb; dr. Hinko Horvatič, Zagreb.

Z glasovi, ki so predstavljali 81.728.508 dinarjev 45 par, so bili izvoljeni sledeči na-

mestni članov: Dragotin Hribar, Ljubljana; dr. Anton Božič, Celje; dr. Janko Brejc, Ljubljana; Zvonko Zolger, Ljub

Dnevne vesti.

Ljubljani, dne 19. novembra 1927.

— **Ekspedicijske prave mestne občine** v Jugoslavijo. Spomladaj poseti večja skupina pravih občinskih svetnikov Beograd in druga Jugoslav. mesta, kamor je bila prava občina povabljena povodom letošnjih medparlamentarnih posvetovanj.

— **Velik lov ministrskega predsednika.** Ministrski predsednik g. Velja Vukičević prišel danes v Subotico, kjer se vrši v okolici velik lov. Lova se med drugimi povabiljenimi gosti udeležita tudi vojni minister general Hadžić in češkoslovski poslanik g. Jan Šeba. Lov priredi subotičsko lovsko društvo. Ministrski predsednik prišel danes zvečer v Subotico, a jutri se vrši ves dan lov na divje prašiče in drugo zverjad. Ministrski predsednik se povrne v Beograd v ponedeljek jutraj.

— **Trgovinski minister** v Sarajevu. Minister trgovine in industrije g. dr. Mehmed Spaho je v petek odpotoval v Sarajevo, kjer ostane do ponedeljka.

— **Konferenca tajnikov trgovskih Zbornic.** Na pobudo beogradske trgovske Zbornice se vrši v kratkem konferenca tajnikov vseh trgovskih Zbornic, ki bodo razpravljali o sklicanju konference naših privrednikov in narodnih poslancev.

— **Ustanovitev borze na Sušaku.** Trgovinski minister je prejel spomenico trgovcev in industrijalcev na Sušaku, ki zahteva, da se ustanovi na Sušaku posebna lesna borza. Pozneje naj bi se ta borza pretvorila v popolno borzo.

— **Železniške vozne olatjave** za dijake. Prometno ministrstvo je odredilo, da v celotni polovici cene za vožnjo po železnicih za dijake samo štirikratno na leto in to za časa velikih praznikov in velikih počitnic. Za časa šolskega pouka se vozne olatjave dijakom ne smejo izdajati.

— **Strokovni izpiti telefonistk.** V Beogradu se prične po odredbi poštne ministrstva strokovni izpiti vseh telefonistk iz države. Za ta izpit se je prijavilo že okoli tisoč kandidatkinj.

— **Volitve v vrhovno disciplinsko sodišče** je šolska uprava ljubljanske in mariborske oblasti razpisala do 26. novembra t. l. V vrhovni disciplinski senat v Beogradu bosta izvoljena ona dva učitelja in dva namestnika, ki bosta dobila največ glasov iz srezov cele države. Poverjenost UJU nas obvešča, da naj šolski upravičeni z volitvami počakajo, da bo od izvršnega odbora v Beogradu postavljene kandidate in namestnike naznanilo poturo dnevnih časopisov, kar se zgodi čim prej.

— **Živalske kužne bolezni** v ljubljanski oblasti. V ljubljanski oblasti je bilo od 7. do 13. t. m. 15 slučajev svinjske kuge, 9 svinjske rdečice, 1 vrančinega prisada in 1 pasje stekline.

— **Za mrtva sta proglašena.** Okrožno sodišče je uveljavilo postopanje proglašitve za mrtva Franc Sedig o. roj. leta 1843. v Cmereški gorici, srez Šmarje pri Jelšah, in Franc Bratanič, posestnik v Zakutu št. 22. Prvi je odšel leta 1895. za delom na Dunaj, drugi pa pred 26 leti v Ameriko, od koder je zadnjič pisal leta 1905.

— **Javna lekarna** v Radečah pri Zidanem mostu. Minister za narodno zdravje je odredil, da se podeli koncesija za igranje javne civilne lekarne v Radečah pri Zidanem mostu mag. phar. Mirku Hočevanju v Mariboru kot edinemu kandidatu.

— **Narčni plakati** za zagrebški zbor. Zagrebški zbor potrebuje za pomladanski veliki sejem 1928 plakat v velikosti 95x63 cm v treh ali štirih barvah, ki naj bi simboliziral to gospodarsko prireditve. Besedilo se mora glasniti: »IX. Specialni prolejni sajam avtomobila, poljoprivrede, radia — 29. IV. — 6. V. 1928. «Zagrebački Zbor» ter z malimi črkami »Na željeznicih 1. porobodnja 50% popusta«. Umetniki se pozivajo, naj do 15. decembra pošljejo upravi Zagrebčakega zbora idejne skice za narčni in javno svoj točen naslov in višino honorarja, ki ga zahtevajo za izvedbo narčja. Nesprejete skice se bodo avtorjem vrnile brez odškodnine. Podrobna navodila daje urad Zagrebčakega zbora, Zagreb, Martičeva ulica, telefon 3210 ali 1062.

— **Trgovski koledar** za leto 1928 je izšel. Je to zelo čista, v platno vezana knjižica, ki jo je uredil g. Franc Zelenik, založilo pa je koledar Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. Stane koledar s poštno vred Din 15 za izvod.

— **Kakor druga leta**, je tudi letos vsebina koledarja zelo pestra in poučna. Za detajlni trgovino je priobčeno praktično knjigovodstvo, za splošno uporabo pa: Lestvica za dohodnino, davke na službene prejemke privatnih nameščencev, računanje obresti in dobička, kako se izračuna kubična mera okroglih debel ali klad, razmerje med živo težo in težo zaklane živali, maksimalne tarife izvoščkov v Ljubljani in Mariboru, poštne pristojbine, kolkovine itd. Poleg tega obsega koledar obširno razpravo o »Pomeni in vlozi trgovca v narodnem gospodarstvu«. Koledar je splošno važnost, posebno pa ga priporočamo trgovcem in trgovskim nameščencem. Naroča se pri: Trgovsko društvo »Merkur«, Ljubljana.

— **Slovensko planinsko društvo** opozarja smučarje in zimске turiste, da so tudi pozimi otvorene in oskrbovane sledeče postojanke: Hotel Zlatorog in hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Valvarčjeva koča pod Stolum in v Kamniških planinah poleg Doma v Kamniški Bistrici in Doma na Kravcu se tudi Koča na Veliki planini. Erjavčeva koča na Vršiču (Kranjska gora) je otvorena in oskrbovana vsako soboto in nedeljo ter na praznike in na dneve pred prazniki. Za druge planinske koče se dobi ključ le za skupine pod vodstvom zaupnika. Tozadevne informacije daje Osrednji odbor S. P. D. v Ljubljani in Zimsko-sportni savez v Ljubljani.

— **Težka letalska nesreča** v Sarajevu. Včeraj dopoldne se je pripetila na aerodromu 2. zrakoplovne polka v Railovu

težka nesreča. Zadnje dni se je polk vežbal v skupnem letanju. Tako se je tudi včeraj dvignilo nekaj letal, da bi vežbala v skupinah. V višini 200 m sta trčila skupaj dva aeroplana tipa Breguet in strmo-glavila na zemljo. Pri karambolu v zraku sta eksplodirala tudi motorja in iz aparatov so sikali veliki zublji bencina, ki se je vnel. Na kraj nesreče so takoj prihiteli vojniki in oficirji in izvlekli izpod razvalin ponesrečenca. Podporočnika Normalija in redova Brašica so našli že mrtva, težko-ranjena pa narednika Gavranoviča in strojnika. Ranjenca so odpeljali v bolnico. Gavrilovič je težko poškodovan in ni upanja, da bi okrevl. Ponesrečenima letalcema prirede svečan pogreb.

OBLACILA tvrdke J. Maček LJUBLJANA, Aleksandrova 12 so najboljša in najcenejša.

Iz Ljubljane

— **Jugoslovensko Novinarsko Udrugo**, sekcija Ljubljana, priredi, kakor vsako leto, tudi letos na narodni praznik dne 1. decembra v Unioni velik koncert z zabavo in plesom. Koncertni program bo nov in se bo v Ljubljani prvič izvajal. K posebnostim prireditve se še povrnemo.

— **Odlikovanje gasilcev.** V veliki dvorani Mestnega doma, ki bo za to primerno okrašena, se bo vršila jutri, v nedeljo, ob 10.30 dopoldne slovesna izročitev odlikovanj trem gasilcem ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Odlikovani so bili: Ignacij Kravos z zlato medaljo za državljanske zasluge v znak priznanja njegovega 40letnega delovanja kot gasilec ter Anton Kačun in Tomaž Kavčič, oba s srebrno medaljo za njih 25letno požarovalno gasilsko službo. Prvi odlikovanec je bil rojen leta 1852. v Trzinu nad Kranjem ter je sedaj pristojen v Ljubljano. Učil se je čevljarstva obrti pri mojstru Citarju v Prešernovi ulici. Pozneje je opustil svojo obrt ter postal stalna straža v opernem gledališču in sicer od leta 1892. do 1915. Žena mu je umrla leta 1921. ter sedaj kot vdovec živi pri svojem sinu v Rožni dolini.

— **Manifestacijsko zborovanje** privatnih nameščencev za osemurni delavnik. Pomočniški zbor gremija in Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev v Ljubljani sklicujeta za torek dne 22. novembra t. l. ob 8. zvečer v veliko dvorano Mestnega doma veliko manifestacijsko zborovanje vseh zasebnih, posebno pa trgovskih nameščencev. Tovariši, tovarišice! Po dolgem trudu več let se približuje vprašanje osemurnega delavnika k svoji rešitvi. Že v prihodnjih dneh bo prejel veliki župan odgovor obrtne oblasti in bo izdal odlok o osemurnem delavniku. Ne pustimo, da izostanejo blagodatni osemurniki katerikoli stroki. Vsi solidno manifestirajmo zanj. Največja nevarnost proti trgovskim in industrijskim nameščencem v Ljubljani.

— **Lutkovno gledališče** na Taboru. Lutkovno gledališče Sokola I. na Taboru igra v nedeljo dne 20. novembra ob 4. dopoldne igr. »Gašperček, dvorni zdravnik«. Igrica, prevod iz češčine, je lokalizirana na naše razmere in je polna veselja: in tragikomčnih prizorov, ki so za deco silno zanimivi, pa tudi poučna tendenca je zastopana v igri. Predstava bo v zgornji desni dvorani, vhod pri glavnih vratih. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo.

— **Mestno središče** Saveza trezvene mladeži v Ljubljani naznanja svojemu članstvu, da se danes, v soboto 19. novembra, ne bo vršil kurs iz »alkoholnega vprašanja«. — **Tajnik.**

— **Predavanje** Prosvetnega oddelka Delavske zbornice o letalstvu se v ponedeljek dne 21. t. m. ne bo vršilo, ker so v dvorani izpiti zavarovalnih nameščencev.

— **Nedeljske popoldanske družabne plesne vaje** v veliki dvorani »Kazina« ob 4. pop. nudijo najugodnejšo priložnost prireditve se vseh letošnjih plesov ter služijo obenem in prijetno zabavo in razvedrilo. Zacetnik-ice vabljene že ob 3. pop. v svrhu teoretičnega pouka. »Večerni plesni tečaj« — **perfekcije** g. Jenka se pa vrše vsako sredo ob 8. zvečer v levi spodnji dvorani hotela »Union«. Posebne plesne ure za posameznike in družbe daje g. Jenko v I. nadstropju kavarne »Emona«. 902n

— **Merkurjev učni tečaj** za srbohrvaščino, italijanščino, knjigovodstvo in slovensko ter nemško stenografijo se otvorilo s ponedeljkom 21. novembra. Zadnje nove prijave še v ponedeljek 21. t. m. od 12. do 1. ure popoldne in od 6. do 7. ure zvečer v društveni pisarni, Gradišče 17. I. — **Odbor.**

— **Poslednji dnevi Pompejev.** Danes ob 14.30 predvaja ZKD v prostorih kina Matice prekrasni zgodovinski vellefilm »Poslednji dnevi Pompejev«. Čigar vsebina je posneta po svetovno znanemu romanu L. Bulwerja. Vsak, kdor se zanima za antiko, naj si ogleda ta veličastni film, ki tvori zaradi svojega razkošja in ogromnih scen vseh film. tehnik. Krasni prizori potresa in propasti celih obiludnih pokrajin zaradi izbruhov ognjenika Vezuva napravilo na vsakega gledalca nepozaben vtis. Film se ponovi še jutri ob 11. dopoldne in v ponedeljek ob 14.30. Pri tej predstavi bo imela šolska mladina in dijaštvo znaten popust.

— **Starešinam JNAD Jadrana!** Danes, v soboto, dne 19. t. m., se bo vršil družabni sestanek. Zbirališče ob 20. uri v Jadrana.

Tomanova ulica 3. Vabimo vse starešine, da se sestane v čim večjem številu udelež. — **Odbor.**

— **Iz Društva »Socac«** v Ljubljani vabi žlane in prijatelje na prijateljski družabni večer, ki se vrši danes v soboto dne 19. t. m. v ljubljanskem dvoru. Na vsopredju petje, deklamacije in kupletje ter slednjč tudi živa goska. K temu res kratkotrajnemu večeru prosimo, da pridete polnoštevilno. Zacetek ob pol 9 uri zvečer. Vstop prost. 890n

— **Iz Odbornice »Kola jugoslovanskih sester«** v Ljubljani, Mostah in Štepanji vasi bodo nabirale tudi letos za božično obdaritev ubožne šolske mladine. Opozarjamo občinstvo, da daruje le onim nabiralkam, ki bodo imele na nabirah polah poleg društvenih žigov tudi podpis predsednice in tajnice. Iskreno prosimo, da bi tudi letos občinstvo rade volje prispevalo v ta plemeniti namen. 900n

— **Iz Igre »Mrak«**, dramo v 3 dejanjih, vzpizori U. V. J. v nedeljo 20. t. m. v salonu gostilne pri »Jernejcu« na Sv. Petra c. 85. Zacetek ob pol 8. uri zvečer. 898n

— **Iz Društva konservatoristov** vabi glasbenike na predavanje g. prof. St. Osterca, ki bo govoril v ponedeljek 21. t. m. ob 6.15 zvečer v Glasbeni Matici, soba št. 14. o zetrtonski glasbi. —

— **Iz Dobrodelni koncert.** Ker namerava društvo Skrb za mladino v Ljubljani zgraditi na kupljeni parceli v Aleksandrovem na otoku Krku za revno in bolešno deco »Dečji dom« prirediti to društvo v soboto dne 3. decembra tega leta v prid leti zgradbi koncert, po koncertu pa se vrši prosta zabava. Vse ljubljance, ki posejajo vsako leto Aleksandrovo in vse prijatelje mladine vabimo na to našo prireditve. Kraški peršut, črna aleksandrovska vino, morske ribe in drugo se bo dobilo na ta večer. Natančni spored bo razviden iz lepakov. Odbor najviludneje vabi cenjeno občinstvo na to dobrodelno prireditve. — **Odbor.** 907-n

— **Iz Zbrani spisi Ivana Cankarja.** Šesti zvezek Zbranih spisov Ivana Cankarja, ki bo obsegal knjige »Ob zori«, »Življenje in smrt Petra Novljanca« ter »Hito Marije Pomučnice«, se sedaj dotiskuje in bo od 2. decembra v knjizarnah na razpolago. Ta dan ga Nova založba začne razpošiljati tudi odjemalcem, ki so naročili vso serijo.

— **Plesni krožek** Tabora opozarja vse cenj. plesalke in plesalce na svojo plesno šolo, ki se vrši vsako nedeljo zvečer v dvorani Sokolskega doma na Taboru. Šola nudi cenj. obiskovalcem najizdatnejši pouk v vseh modernih plesih. Za zacetnike pričetek že ob pol 20. uri, za ostale ob 20.

— **Iz Vreme.** Od včeraj je nastopilo deževno vreme. Snoči ob 20. je kazal barometer 767,8, termometer 0,5°C, danes ob 7. jutraj barometer 765, termometer + 2°C, popoldne barometer 764, termometer + 5°C. Najvišja temperatura je bila včeraj +2,9, najnižja pa —3,7°C.

Damske plašče

najmoderneje, s kožuhovino ali brez, od Din 350.— do 900.—, otroške plaščke od dveh let starosti naprej v vseh velikostih od Din 130.— dalje. — **F. in I. GORICAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 9.** — Oglejte si razstavo v izložbi! 2568

— **Iz Male tatvine.** V Podutku stanujočemu delavcu Janezu Rusu je iz veže Tribučevce hiše na Glincih neznan tat odnesel 70 Din vredom nahrbtnik. Trgovcu Masku Arku je pa neznan tat izpred trgovine na Požarčarjevemu trgu odnesel lepe, 100 Din vredne športne sani. Tat se je najbrž šel nato sankat v Tivoli.

— **Iz Aretiran radi plakatov.** Včeraj popoldne je bil aretiran Rudolf Pogačar, ki je na Viču delal letake za protestni šhod, ki so ga sklicali socialistični železničarji v Mestni dom radi odpusta žel. uradnika g. Jurija Stanka.

— **Iz Telesna poškodba.** Nace je mesarski pomočnik in orjak v pravem pomenu besede. obenem je zelo vročerkven. Včeraj sta ga morala dva stražnika peljati na policijsko stražnico. Bil je aretiran, ker je z nožem prerezal hilapu Antonu Zabukovcu kite na desni roki, oziroma dva prsta. Zabukovec je najprej iskal zdravniške pomoči pri dr. Haeferlu, ki pa ga je nato poslal v javno bolnico.

— **Iz Drobilj policijske kronike.** Včeraj je imela policija obilo posla. Izvršila je 25 aretacij, med temi 20 radi berčenja. Prijavljeni sta policiji dve manjši tatvini, slučaj javnega pohujšanja, 1 telesna poškodba in 4 kolesarski radi prestopkov cestnopolitičskega reda. Prijavljen je radi tatovne pljašnje Jaka, ki ima navado po ulicah peti pesem: »Oj Jaka, Jaka, odrim od kraja preč« Je star znanec policije.

— **Iz Veliko izbrlo volnenih lopic** največjih perila, kravati itd. priporočata tvrdka Ign. Žargl, pri nizki cenl, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

— **Iz Največjo izbrlo bluz, otroških oblek in plaščkov** tudi ceno KRISTOFIČ-BUČAR.

Iz Celja

— **Iz Ljudski dom v Celju.** Pred dnevi smo poročali, da namerava celjska Mestna hranilnica prodati stavbišče na oglu Kratke Petra ceste in Vodnikove ulice klerikalcem za stavbo Ljudskega doma. Sedaj je Mestna hranilnica v resnici prodala stavbišče Ljudski posojilnici v Celju, ki bo ogel zgradila z reprezentativno stavbo.

— **Iz Volilne občine Celje.** Okolice! Danes se vrše volitve volilni zacetop Vaše občine! Za tri leta se odloči gospodarstvo v nji. Klerikalci in azitatorji raznih družnih strank se Vam bodo vsiljevali in Vas mamišili z lepimi besedami. Ne nasledajte ilmi! Prosto si izvoite Vaše občinske zastopnike, ki bodo nesebično delali v korist občine in občanov. Storitve vsi svojo dolžnost! Vrzite Vašo krogljico v

3. SKRINJICO.

— **Iz Nočno lekarniško službo** opravlja ta toden lekarna »Pri Ortu« na Glavnem trgu

— **Iz Mestno gledališča.** Danes v soboto zvečer ob 20. uri premiera Cerkvenikove »Roka pravice«. — Jutri, v nedeljo, ob 4. popoldne, se igra ponovi kot ljudska predstava pri nižjih cenah.

— **Iz Celjsko godbeno društvo** ima svoj občni zbor v četrtek dne 24. t. m. ob 20. uri v čitalnici v Narodnem domu.

Iz Maribora

— **Iz Občinski svet** je imel včeraj krajšo sejo, ki pa se je bavila skoraj izključno z interpelacijami socialistov. Socialisti so zahtevali popravilo barak v Danjkovi ulici, da bi dobili deložiranci vsaj začasno zavetje. Nadalje so zahtevali pojasnila, kako je mogla občina izdati obratno dovoljenje neki trdkri v Linhartovi ulici, ker se sedaj prebivalci pritožujejo, da radi ropota ne morejo spati. Končno so se zavzeli za izvoščke, ki so ogroženi že vsled uvelitve avtobusnega prometa in ki bodo bržkone izgubili sedaj tudi svoja stajališča na Grajskem trgu. Zupan je zavračal trditve socialistov, ki so mu ostro oporekali. Javna seja je bila nato zaključena in se je občinski svet v tajni seji bavil z dodelitvijo stanovanj v novi mestni hiši v Smetanovi ulici.

— **Iz Ustanovitve avstrijskega konzulata v Mariboru.** Z ozirom na izraženo željo gospodarskih krogov o priliki železniške konference v Mariboru je avstrijski poslanik na našem dvoru g. Hoffinger včeraj obvestil zunanjega ministra, da je avstrijska vlada pripravljena ustanoviti v Mariboru avstrijski konzulat.

— **Iz Nova cisterna na bencin.** Avtomobilski promet se je v Mariboru v zadnjem času zelo razvil. Poleg mestnega avtomobilskega prometa je v Mariboru tudi vedno več avtolaks, a tudi privatniki se vedno v večji meri poslužujejo tega modernega vozila. Sorazmerno z napredovanjem prometa se množi tudi bencinske postaje. Sedaj zgrade tudi na Grajskem trgu veliko avtomobilsko cisterno. Grajski trg je glavno avtomobilsko stajališče in križišče in je bila bencinska cisterna na tem kraju zelo potrebna.

Sedemletno delo Lige narodov

Informativni odsek Lige narodov je ravnokar izdal peto knjižico v srbohrvatskem jeziku o Ligi narodov. Ima naslov »Sedemogodišnji rad Lige narodov«. Sestavljen jo je znan član glavnega tajništva, g. Djura Popovič, ki je bil začetkom novembra v Ljubljani, da prisostvuje in pozdravi v imenu glavnega tajnika Lige ustanovni občni zbor Društva za pospeševanje Liginih ciljev.

Knjižica nas pregledno in točno informira o delovanju Lige v prvih sedmih letih njene obstanka, od januarja 1920 do decembra 1926. Iz opisa je razvidno, da so bila ta leta prav koristno uporabljena.

V začetku je bil položaj za Ligo vobče nezadovoljiv, kajti vojna je bila vznemirila duhove in finančne in gospodarske težkoče so bile ogromne. Takrat so pa tudi ljudje zelo malo pričakovali od Lige. Vendar se je pokazalo, da so bili temeli, ki so jih tedaj zgradili, zelo laki. Zato se je počasi, a tem sigurneje začela Liga uveljavljati v vseh panogah mednarodnega življenja. Poročilo, ki je bilo podano v novembru 1920 prvi skupščini o 10mesečnem delu Sveta, je dokazalo važnost pripravljanih del, ki so bila izvršena v teku te težke dobe.

Ligo je tvorilo najprej trinajst zaveznih sil, ki so bile podpisale versalsko mirovno pogodbo. Nato so v teku naslednjih štirih let pristopile tudi ostale zavezne sile, katere so bile podpisale to pogodbo, razen Ekvadorja, Hedžasa in Zedinjenih držav. Na poziv mirovne konference je 13 nevtralnih držav pristopilo k Ligi. Za časa prve skupščine je bilo 42 držav članic. O priliki te skupščine je bilo sprejetih v Ligo šest novih držav, med njimi Avstrija. Tri druge je sprejela druga skupščina. Na tretji je bila sprejeta Madžarska, na četrti Etiopija in Svobodna država Irsk. Na peti San - Domingo in na sedmi Nemčija: vsega skupaj je torej 56 držav članic.

Dosedaj so samo tri države sklenile, da javijo svoj izstop iz Lige, namreč Costarica, Brazilija in Španka. Po določitih pakta Lige stopajo te odpovedi v veljavo dve leti po prijavi.

Odnošaji Lige do veseli, ki niso njene članice, so se v teku zadnjih let razvili in poglobili. Zedmiene države so uradno in poluradno sodelovale pri mnogih manifestacijah Liginde delavnosti. Tudi Nemčija se je, predno je postala članica, udeležila več konferenc, katere je Liga sklicala. Enako je bila Unija sovjetskih republik zastopana na

mnogih sejah in konferencah in je prišla v stik z Ligo o priliki repariranja ruskih beguncev. Pri konferencah, na katerih se je obravnavalo vprašanje boja proti nalezljivim boleznim in pri proučevanju higijenskih vprašanj. Poslala je tudi zastopnika na konferenco pomorskih strokovnjakov, katero je organizirala Liga. Tudi Turčija je bila večkrat zastopana v skupščini, kadar so se obravnavala vprašanja, ki so se nje tikala. Na lausanski konferenci je izjavila, da hoče pozneje prosti za vstop v Ligo.

V teku sedemletnega sodelovanja Lige pri večini vprašanj mednarodnega življenja se je ustanovil in razvil mednarodni sistem, ki se izpopolnjuje od leta do leta. Čeprav izgleda, da se v obče ne vodi račun o sedanjih obsežnostih Liginde delavnosti, je vendar tesno spojena s pravnim mednarodnim življenjem in politiko; njen vpliv se občuti v vseh panogah.

Omeniti je treba, da se Liga razprostira po vsej Aziji, razen po Sibiriji, Turški, Hedžasu in Afganistanu, po vsej Afriki, razen po Egiptu, po vsej Severni in Južni Ameriki, razen po Zedinjenih državah, Meksiku in Ekvadorju, po vsej Avstraliji, razen po otokih, ki pripadajo Zedinjenim državam, po vsej Evropi, razen po Rusiji in Monaku. Narodne manjšine, katerih je mnogo milijonov raztresenih po vsej Evropi, se nahajajo pod Ligino zaščito.

Predaleč bi šli na temno odmerjenem prostoru, ako bi iz zanimive knjižice posneli nebroj podatkov, ki nam vsi kažejo razveselilno delstvo, da Liga narodov napreduje in z njo zajedno delata svetovnega razoroženja in miru.

Zelo bi bilo želeli, da izide prednja knjižica, kot so to nekatere prejšnje, izdane od Lige, tudi v slovenskem jeziku. Kačiti zanimanje za Ligo in njeno delovanje se je v zadnjem času tudi pri nas zelo pojačilo.

so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Gospodarstvo

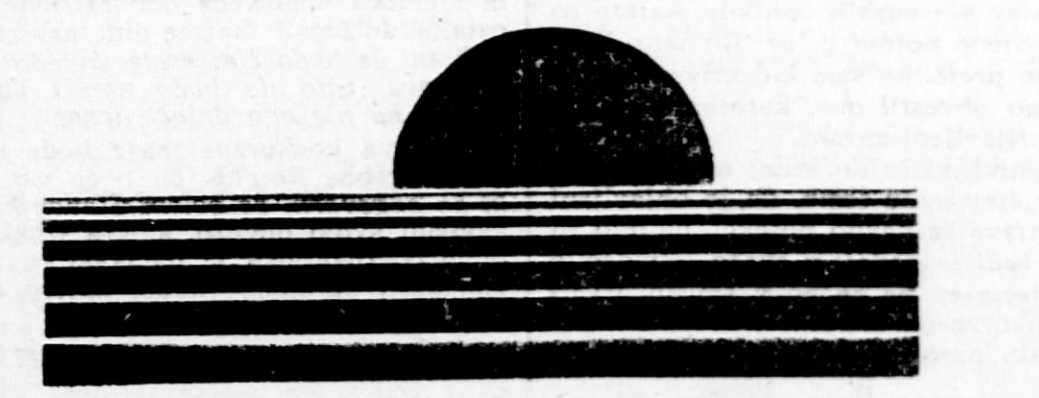
— **g Carinski dohodki** od 20. do 31. oktobra so znašali 56.856.701 Din. Od tega odpada na carinarino v Beogradu 14.004.708, v Zagrebu 13.474.545, v Novem Sadu 9.008.567, v Ljubljani 9.694.129, v Dubrovniku 4.481.474 v Skoplju 8.150.708 in v Splitu 2.444.574 Din. Od 1. aprila do 31. oktobra bodo znašali carinski dohodki 998.584.552 Din. V proračunu je bilo določeno za to razdobje 985.016.654 Din.

— **g Zastopniki** industrijalcev pri trgovinskem ministru. V četrtlet so poselili trgovskega ministra predsednik beogradske industrijske zbornice I. Bajloni s tajnikom Zbornice in Centrale industrijskih korporacij. Zastopniki industrijalcev so izročili trgovskemu ministru resolucijo, ki je bila sprejeta na zadnjem zboru industrijalcev. Trgovinski minister je obljubil, da bo po svojih močeh ustregel vsem željam industrijalcev.

— **g Poštne in telefonske takse** ostanejo neizpremenjene. Nedavno so beogradske listi poročali, da pripravljajo poštno ministrstvo novo poštno tarifo, v kateri bi se poštne in telefonske takse znižale. Sedaj pa poročajo, da ministrstvo takse ne namerava znižati.

— **g Za ustanovitev** Industrijske banke. Trgovinski minister namerava poslati pravosodnemu ministru akt, v katerem bo predlagal, da se čim prej imenuje komisija, ki bi izdelala zakon o industrijskih obveznicah v zvezi z vprašanjem ustanovitve industrijske banke.

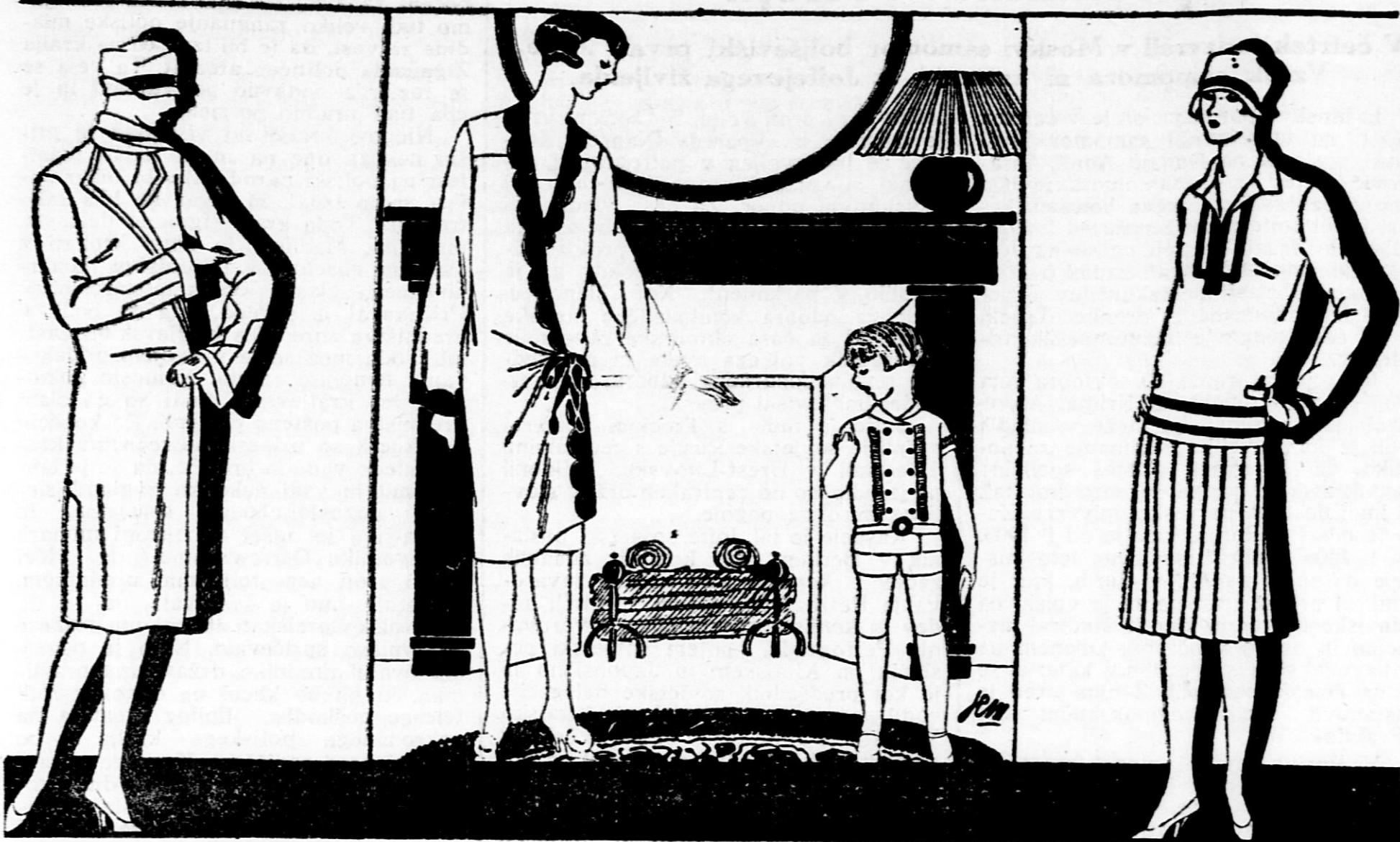
— **g Velika** hmeljarska afer. Iz Novega poročajo, da so prišli hmeljarji v težak položaj in sicer radi brezvestnosti nekaterih prekupčevalcev. Krekupčevalci so nakupili večje množine hmelja po 600 Din za 100 kg. V Zatecu in v Nürnbergu notira hmelj 6.000 do 7.000 Din in ker stane prevoz z vsemi drugimi stroški okrog 235 Din, so zaslužili prekupčevalci pri vsakem meterskem stotu 300 do 400 Din. Doselej so izvozili v Nürnberg in Zatec 135 vagonov našega hmelja in zaslužili pri tem okoli 4 milijone Din. S to špekulacijo brezvestnih prekupčevalcev trpe hmeljarji veliko škodo. Ekstistenca mnogih hmeljarjev je malone uničena.

Polet čez ocean

je kljub dobrim pripravam za zdaj še drzno tveganje, toda prišel bo čas, ko bomo lahko iz Ljubljane v New York prav tako varno leteli, kakor iz Ljubljane v Zagreb. — Vse, kar naj se obnese, potrebuje gotove razvoje dobe. Inserter je potreboval stotletja, da se je uveljavil pri nas kot vodilno reklamno sredstvo in tudi »Razgled« si ni priobril svojega mesta kot vodilna in najbolj priljubljena in najbolj čistana družabna revija v Ljubljani in Sloveniji od danes do jutri. Neizpodbitno dejstvo je, da niso pri nobeni drugi slovenski reviji dani vsi, za uspešno inseriranje potrebni pogoji kakor: največja razširjenost in kupna moč tiskalcev v isti meri kakor prav v oseh krogih najbolj znanemu »RAZGLEDU«, katerega uprava je v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7, II. n.

--- Moda ---

Elegantna domača in dva vzorca ljubkih promenadnih oblek.

Geniji in njihove žene

Vedno, kadar se razširi vest o poroki tega ali onega genialnega moža, se intelektualke čudijo, kako se more izredno talentirani in obraženi moški poročiti z malomnaobraženo ali celo duševno omejeno žensko. Takih primerov pozna zgodovina mnogo in sicer skoraj vedno tam, kjer se genijalni moški oženi, ko je že prileten. Kako je to mogoče? Mar so izobražene in duševno nadpovprečno razvite žene možem v rodbinskem življenju zoperne? So-li moški ljubosumni na žene, ki znajo samostojno misliti in ki kažejo vse znake močne individualnosti? Ali pa ne znajo tako zvane intelektualke zadostiti moževim zahtevam glede gospodinjstva?

Odgovore na ta vprašanja dobimo, če si ogledamo take zakone, v kolikor so javnosti znani. Klasičen primer takega zakona nam nudi Goethe. Po zelo romantičnem življenju med duhoviti ženskami je vzel Goethe v 39. letu starosti k sebi Kristino Vulpius, priprosto 23letno cvetličarko, ki mu je služila kot gospodinja. Njegovi znanci in prijatelji so se nad tem zelo zgražali. Nihče ni razumel njegovega koraka, najmanj pa Charlotta von Stein, ki je Goetheja iskreno ljubila. Zamerili so mu, majali so z glavami in izražali razne pomisleke, toda Goethe se za to ni zmenil, kajti Kristina je bila zelo lepa in vesela. Goethejev dolgoletni prijatelj Schiller je napisal o tem Theodorju Körnerju besede, ki veljajo za vse slične primere. Godi se mu, je pisal Schiller, nekam čudno. Mož se stara in zdi se, da

se mu hoče lubezen, ki jo je tolikokrat užil, osvetiti. Bojim se, da bo storil veliko neumnost in da ga čaka ista usoda, kakor vse moške, ki si domišljajo, da so zavarovani pred lubezno.

Toda zdi se, da Schiller Goetheja v tem pogledu ni razumel. Goethe je bil premočna individualnost in tudi prevelik egoist, da bi mogla poleg njega živeti visoko naobražena žena. To ga je vedno odvrčalo od poroke z naobraženimi ženskami. V svoji duši je bil antični pogan in kot tak je iskal pri ženskah samo fizične naslade, ne pa duševnih užitkov. Kristina je bila skromna in ponižna, prilagodila se je podrejeni vlogi in vsa njena sreča je bila v tem, da mu je mogla streči. To je bilo vse, kar je Goethe zahteval od nje. Prva leta je Goethe odločno tajil, da bi ga kaj vezalo na Kristino. Opetovano je izjavil, da se bo ločil od nje in da si hoče poiskati drugo družico. In res je mnogo občeval v družbi drugih žensk. To je za slične primere sploh karakteristično. Toda Kristina mu tega ni očitala in njena taktika je bila pravilna. Šeasoma se je Goethe tako navadil, da je ni mogel več pogrešati. Slednjič, bilo je leta 1806, se je Goethe z njo cerkveno poročil.

To je najboljši dokaz, da vedo tudi preproste ženske, kako si je treba pridobiti možovo srce. V tem pogledu priproste ženske navadno daleč nadkriljujejo tako zvane intelektualke. Njihova umetnost obstoji v brezmejni potrpežljivosti in ponižnosti. Sploh se pa zdi, da je bila in je umetnost omo-

žiti se vprašanje ženske potrpežljivosti. Zato se primeri, kakor je Goethejev, stalno ponavljajo. Z visoko izobraženimi in inteligentnimi moškimi je treba imeti dvojno potrpežljivost in zato naobražene ženske ne najdejo poti do njihovih src. Priprosta ženska vidi v genialnem moškem samo človeka z vsemi napakami, ona vidi v njem nekakega otroka, za katerega je treba skrbeti. In baš s tem si osvoji moško srce. Intelektualke pa možovo delo navadno kritizirajo, kar ima za posledico, da se začne mož dolgočasiti in iska-ti razvedrila drugod.

Tibetska žena

Prebivalci Tibeta žive redko v mnogomajih, kajti polindrija in poligamija sta tam javno priznani instituciji. Med legitimnim zakonom in svobodno lubeznijo ne pozna zakonodaja Tibeta nobene razlike. Tudi med otroki iz te ali one zveze med moškim in žensko ni nobene razlike. Posledica tega je, da med tibetskimi deči ni nesrečnih in zaničevanih bitij, kakor so pri nas nezakonski otroci, in da tudi strot v Tibetu ne poznajo, kajti vsako dete brez roditeljev vzamejo usmiljeni ljudje, ki poskrbe, da ne ostane brez vzgoje.

Mraza se obvarujejo Tibetanci na ta način, da si namažejo telo s salom. Ne umivajo se nikoli, tako da tibetske žene glede čistoče daleč zaostajajo celo za ženami stare Turčije. Tibetanke potujejo same, ker so dovolj močne in pogumne, da jim ni treba moške zaščite. Opravljajo najtežja domača in

poljska dela, dočim hodijo možje na lov in po trgovskih opravkih. V glavnem mestu Tibeta Lhasi je mnogo prostitutk. V Lhasi cvete prešustvo, kajti moški in ženske smatrajo to za nekaj tako navadnega, kakor pri nas izprehode. Parijo se vse križem in nihče se nad razuzdanostjo ne zgraža.

Mac Govern opisuje v svoji knjigi «Moje potovanje v Lhaso» življenje in stališče tibetske žene. Poligamija v Tibetu sicer ni nič posebnega, vendar pa žene tibetske aristokracije zaničujejo indijske žene, ki so se sprijaznile s poligamijo. Nasprotno pa zagovarjajo tibetske žene polindrijo, ki jim odpira pot v družabno življenje, kjer igrajo lahko večjo vlogo, ako imajo več mož. V Tibetu se čisto dogaja, da pristane najstarejši sin na delitev zakonskih sladkosti s svojimi brati, da bi na ta način preprečil delitev imetja. Često imata do žene iste pravice tudi možev oče in stric. Dogaja se tudi, da ima žena več zakonskih mož iz raznih rodbin. V neki krčmi, kjer je Govern prenočeval, je imela krčmarica pet zakonskih mož. Polindrija tibetski ženi ni v breme, ker se redko pripeti, da bi bili vsi možje istočasno doma. Kljub temu so pa ločitve zakonov tudi v Tibetu na dnevnem redu. Razporka v Tibetu ni tako težka, kakor pri nas. Žena, ki zahteva ločitev, mora dati možu par čevljev, odejo in pas, pa je stvar v redu. Razporka nima nobenega vpliva na morebitni drugi zakon. Kar se tiče otrok ločenih zakoncev, si pridržijo oče dečke, mati pa deklice.

Tibet pozna več vrst porok. Med njimi je najzanimivejši začasni zakon, ki se sklene samo za zabavo. Po ločitvi se razdeli skupno imetje v dva enaka dela. Podjetna Francozinja David Neel, ki je sama potovala po Tibetu in ostala tam več let, pravi, da položaj tibetske žene prav nič ne zaostaja za položajem Francozini, v marsičem je pa še celo ugodnejši. Tibetske žene so večinoma malo naobražene, samo žene svečnikov in uradnikov so deležne višje naobrazbe. Mnoge ženske opravljajo celo službo svečnikov.

Taylorizacija gospodinjstva

Taylorizem je sistem, po katerem se da delo urediti tako, da dosežemo z minimalno izdajo energije maksimalni efekt. Ime je dobil ta sistem po ameriškem inženjerju Tayloru, ki je ta sistem izdelal. Ta sistem spreminja človeka v živ stroj in odreja njegovi inteligenci pravico do udejstvovanja. Delavec, ki dela po tem sistemu, je pravi robot.

Taylorjev sistem so začeli uvajati tudi v gospodinjstvu. V Ameriki so že uvedli kolektivno gospodinjstvo, javne kuhinje, pralnice itd. Američanka Kristina Frederickova oznanja že nad 10 let temljivo taylorizacijo vsega gospodinjstva. Pred 10 leti je izdala knjigo, v kateri polaga veliko važnost na stališče, ki ga zavzema gospodinja napram sami sebi. Po njenih nazorih ne sme gospodinja nikoli pokazati, da je trudna, da ji gospodinjstvo ne diši ali da smatra domače delo za nedostojno. Gospodinja mora biti na svoje delo pomisla. Posledica tega je, da se tudi služinčad začne zavedati pomena svojega dela in da se ne čuti kot nekaj mehanizem.

Ameriška vlada se zaveda važnosti tega problema. Leta 1914. je stopil v veljavo zakon, po katerem mora vsak ameriški državljani prispevati k izdatkom za gospodinjstvo šole. Frede-

rickova pravi, da mora gospodinja ravnati s služinčadjo tako, kakor se ravna z ljudmi, ki si s poštenim delom služijo kruh. V služinčadi je treba vzbuditi zanimanje za rodbino, ki ni njena, a vendar ima z njo skupne interese. Ta problem je na videz zelo težak, vendar se pa da lahko rešiti na temelju taylorizacije dela. Kuharice in sobarice se čisto pritožujejo, da nimajo nikoli časa, da bi se pošteno naspale. Zlasti če gredo v kino, gledališče ali na ples, jim primanjkuje spanja, ker morajo jutraj zgodaj vstati. Pri nas se gospodinjstvo za to vprašanje večinoma ne zmenijo, misleč, da je služinčad nekak stroj, ki ne rabi počitka. V Ameriki pa ima služinčad vsak četrtek in vsako nedeljo prosto. Taylorizacija gre za tem, da se delo v gospodinjstvu racionalno razdeli. Napačno je misliti, da mora opravljati vse domače delo služinčad pod nadzorstvom gospodinjke. Umna gospodinja prime sama za vsako delo in zna voditi gospodinjstvo tako, da se sama preveč ne utruji in da tudi služinčad z delom ni preobremenjena.

Taylorizacija je v Ameriki zelo razširjena po tovarnah in drugih industrijskih podjetjih, kjer je vsakemu delavcu odmerjeno delo tako, da individualnost sploh ne pride do veljave. V gospodinjstvu Taylorjev sistem še ni prodrl toliko, da bi se pokazale njegove praktične posledice. Nedvomno pa čakajo tudi gospodinjstvo temeljite reforme, ki gredo za tem, da se domače delo čim bolj poenostavi in da gospodinjstvo s služinčadjo ne bode vprežene tako, kakor so zdaj, ko si čisto niti poštenega počitka ne morejo privoščiti, da ne govorimo o razvedrilu in zabavi.

Žena v ruskih pregovorih

— Nevesto bi potegnil iz Kaspiškega morja, žene pa niti iz Volge ne.
— Kadar zaliec ljubimkuje z zajko, pozablja na lovca.
— Žena, ki ima za moža morje, porodi valove.
— Iz trave nastane seno, iz lepega dekleta pa stara baba.
— Nevesta še prezgodaj izve, zakaj je na svatbi plakala.

Dom na Krvavcu

Ta velika, tudi za bivanje pozimi zgrajena planinska postojanka SPD, je sedaj popolnoma zavarovana proti vremenskim prilikam. Cela stavba je sedaj od zunaj solidno obita s salonitom in se je že čez polletje popolnoma osušila. Vse sobice (in teh je 8) imajo peči ter novo peč tudi veliko skupno ležišče. Dom na Krvavcu je tedaj pripraven za daljše bivanje tudi pozimi in je celo zimo oskrbovan. Na razsežnih planjavah ob Krvavcu je vrlo dober teren za smučanje in napravijo se lahko smučarski potoči tudi na Košutino, Mokrice in Dolge njive. Pozimi je najboljši dostop na Krvavec iz Kamnika preko Sv. Ambroža, koder je pot vedno izgažena. Tudi pozimi despetno do Doma v 4-5 urah.

Dom v Kamniški Bistrici

Stara turistična kočica ob izviru Kamniške Bistrice je bila zgrajena v letih 1914-15. Najstarejši del, kjer je bila dosedaj dampska spalnica in kuhinja, je stal že preko 50 let in je pač že doslužil; začel je razpadati. Zato je Slovensko planinsko društvo v sporazumu s Kamniško korporacijo podirilo ta del in postavilo tam nov in povečan prizidek in in popolnoma preuredilo tudi kuhinjo. V novem delu je 6 ležnih sobic, ki imajo vsaka prostora za 4 postelje in imajo tudi peči. Da so se na novo napravila tudi stranišča (4) ter greznica, ni treba še posebej poudarjati. Ustvarilo se je že s tem večje in udobno planinsko zavetišče, ki bo dobro služilo tudi pozimi. Obednica, skupna spalnica za moške in skupno ležišče na podstrešju so za sedaj še v starem stanju, toda tudi ta del se bo prihodnje leto še povečal in preuredil. Dom v Kamniški Bistrici je vedno dobro oskrbovan in bode za naprej še bolj privlačna točka za izlete in dobrodošel tudi za daljše bivanje.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

besedo nazaj. Pazite, da ne bo zlo za vas...

— Tako je prav, Ferdinand, tako! — je vzklikala Marjeta. — Le pokaži mi, kdo si!

V resnici sem se dvignil in na Marjetino spodbujanje pristopil k malemu človeku. Vem, kaj mi je ponovno rekel, in zgrabil sem ga za ovratnik, Marjeta me je še vedno spodbujala.

Tedaj pa se je naenkrat dvignila velika gospa.

— Le počakaj, umazani gavran! Iz ziva ljudi ter povzroča prepri. Le počakaj!

Oh, gospod! Še vedno sem držal ovratnik malega človeka v roki, a gledal sem samo tja... Novi klobuk! Kako je letela po zraku ona množica perja, cvetja in ptic! Marjeta je cvila, kakor da bi jo klali. A ona druga je pograbila in ji butnila obraz v smetano od kave.

Komaj so ju razdružili natakariji. In verujte gospod, od tega časa je postala moja soproga popolnoma druga ženska. Vedno od jeze neježeni puran je sedaj sladka kakor med. Če ji slučajno stopite na nogo, vas bo prosila za opravičjenje.

Carobna svežina krasi

Vaše jumperje in ogrinjalce samo takrat kadar uporabite

LUX

pri Vašem pranju

Lux se proizvaja v Sunlight tvornicah.

Pol Rebus:

Uročena Amazonka

Divna ženica je ta Marjeta, ali ne? Pomislite samo, kako je ljubka, sladka, zaupljiva?... In tako uslužna! V Parizu bi ne našli več enake! Nikdar vam ne bi storila kaj zalega... Biser! Toda, oh, ni bila vedno taka! Ne boste mi verjeli, ako vam povem, da je bila nekdanj razdražljiva kakor puran.

Mnogo sem trpel zaradi nje! Jaz v resnici nisem slab človek. Tako veliki in jaki ljudje niti muhe ne razžalijo. Toda, ta ženska me je izkoristila! Ne, gospod, ne morete si misliti hujše ženske, nego je bila ona!

Ce smo se peljali z vozom, je kočijaž nalašč izbral najslabšo pot. V gostilni... si je ubila v glavo, da riba ni sveža, in če tudi so jo živo prinesli pred njo na mizo, je tudi to smatrala za prevaro. V kavarni natakariji niti pogledati ni smel na drugo stran. Streči ji je moral neprestano, s stoli, novina-mi, slamico, ledom, in bogve s čim. V trgovinah so vsi bežali od nje. Za deset vinarjev bi preobrnila celo skladišče in do smrti utrudila vsakega po-močnika.

V gledališču? Pet ali šestkrat me je poslala nazaj, naj ji prinesem drugo vstopnico. V garderobi se ji redkokdaj ni izgubil plašč. V njenih rokah je propadel vsak daljnogled. Nekoč se je sprijela s samim nadzornikom ter trdila, da je vtaknil vanj košček svinca, ker ga ne more pravilno naravnati.

Na ulici! Tam je šele bila v svojem elementu. Toliko hitrih, da te ne morem dohajati... a lezem kakor polž!

Saj veš, kako prijetno je celo uro čakati pred trafikom!... Seveda, ako bi kaka izložba mene zanimala, bi se gospod soproj niti za ves svet ne ustavil!

Vendar pa to vse še nič ni. Imela je fiksno idejo, da jo vsak moški gleda in fiksira in da je moja dolžnost obvarovati jo pred tem. Prosim te, Ferdinand, ta sosed me grozno muči. Na pravi že vendar konec temu ali pa... «Ako bo oni gospod še nadalje tako zijal vame, na častno besedo, jaz mu bom dala zausnico.» In drugič: «Prisegam ti, da mi je namignil, naj grem mamo zadnjih vrat: hotel mi je dati naslov... Kaj? To te ne razburja?... Nevest si... Zaslužil bi!»

Na vse to sem se že privadil in je nisem niti poslušal. Rekel sem ji samo:

«Ne spodobi se! Marjeta, to ne gre!» Pričela se je kremžiti, zmrdavati z ustmi, premikati stol, cepčati z nogo, in na vsak način je hotela, da bi bila opažena.

Toda, prejela je dobro lekcijo, ki jo je ukrotila.

Nekoč... vem točno tudi za datum, — bilo je 31. maja, na moj rojstni dan. Iznenadil sem jo tega dne z novim klobukom, ki ji je zelo ugajal. Šla sva v gledališče. Lahko si predstavljate, da je sedela v prvi vrsti z novim klobukom. Bile so na njem vsakovrstne stvari, perje, cvetje, ptice, cel rajski vrt!

Oni, ki so sedeli za nama, so se toliko razburjali, da sva končno morala zapustiti svoje mesto. Odsila sva v nekovo kavarno. Moja žena ni hotela iti domov, češ, da je hišnik videl, ko sva odšla v gledališče, in bi si lahko kaj mislil, če bi se prehitro vrnila domov.

— Dobro, sem si mislil, menda bo vsaj tu mirno.

Naročil sem dve beli kavi in gledala sva, kako igrajo. Naenkrat reče Marjeta:

— Ferdinand! —
— Kaj pa te? —
— Ali vidiš oni tip tamkaj naspro-

ti? Odkar sediva tu, še ni obrnil oči od mene... Prosim te, pouči ga o dostojnosti. Bodi samo enkrat v življenju človek!

Pogledal sem tja. Tamkaj je sedela velika, čestita žena, poleg nje pa smešen mal človek s plavimi brki.

Sedel je poleg ogromne ženske kakor pišče poleg kokleje.

— Prosim te, nikar me vedno ne nadleguj s svojimi neprestanimi do-zdevanji.

— Ferdinand, ako ti tega človeka ne naučiš pameti...

Glas ji je polagoma postajal jačji, vsi so pričeli postajati pozorni na nju... Jaz sem se počutil strašno neprijetno... Toda ona je neprestano govorila... o tem ničvednež... tem budalu... tem lopovu...

— Pusti me že pri miru s tvojimi lopovi, sem ji končno dejal rezko.

«Lopov» je vse čul in sprejel vse za resno.

— Lopov?! Gospod, meni se zdi, da ste me vi imenovali za lopova! Lopov ste vi!

No, to je že precej! Ali ste že videli takega norca? Dejal sem mu: — Čufete li vi, predrznež, vzemite

Afera etonskega poslanika v Moskvi

Estonski poslanik v Moskvi Birk se je moral zagovarjati pred sodiščem radi veleizdaje. — Bil je oproščen, ker se je sodišče prepričalo, da je postal žrtev sovjetskih intrig.

Začetkom novembra se je zagovarjal pred višjim sodiščem v Revalu estonski poslanik v Moskvi E. Birk, obtožen veleizdaje. Javnost je pričakovala, da se bo vršila obravnavna tajna, toda zgodilo se je baš nasprotno. Javnost je bila izključena samo v toliko, v kolikor je šlo za javno moralo. Osebnost obtoženca je bila zagonetna pred obravnavo in je ostala taka tudi po obravnavi.

Ko je vlada estonske republike poslala Birk kot izredno naobraznega in sposobnega moža v Moskvo, je bila prepričana, da se mu bo posrečilo navezati priateljske stike med obema državama. Birk si je res kmalu pridobil zaupanje sovjetske vlade, toda to zaupanje je bilo tako veliko, da ga je začela estonska vlada sumiti, da se peča v Moskvi z veleizdajalskimi načrti. Slednjič so Birk pozvali, naj pride v Reval in ovzreje anonimne oddolžitve, ki jih je prejela estonska vlada dan za dnem. Poslanik se pa za ta poziv ni zmenil, marveč je odgovoril potom tiska, češ, da se ne smatra več poslanikom, ker smatra oddolžitve za osebno žalitev. Kmalu so se pa pojavili v komunističnih listih ostri napadi na estonsko vlado, kateri so komunisti očitali, da deluje v interesu tujih držav proti Estoniji in sovjetski Rusiji. Ti napadi so bili prepleteni s citati iz raznih diplomatskih dokumentov strogo tajnega značaja. Estonska vlada je odredila preiskavo na estonskem poslanstvu v Moskvi, kjer so ugotovili, da je nekdo ukradel celo vrsto važnih dokumentov.

Na podlagi te ugotovitve je izdala estonska vlada tiralico za poslanikom Birkom, ki je pa bila samo teoretična značaja, kajti Birk je ostal v Rusiji. Šele letos poleti se je prepričano vrnil v Reval, kjer so ga takoj aretirali. Preiskava je trajala zelo dolgo. V javnosti so krožile o tej aferi razne vesti in zato je razumljivo, da je občinstvo navalilo na sodno dvorano, kjer se je vršila senzacionalna obravnavna. Obtoženec se je v preiskovalnem zaporu tako izpremenil, da ga ni bilo mogoče spoznati. Že prvi dan je prišlo v sodni dvorani do pretresljivih prizorov, kajti med poslušalci je bila tudi poslanikova žena, ki je hotela s svojo prisotnostjo bodriti moža. Lahko si nismo nje presenečenje, ko je začel senat zasliševanje priči s celo vrsto Birkovih ljubavnih pustolovščin, o katerih žena ni imela niti pojma. Priče so slikale Birkovo glasnost kot čestitkepnega moža, ki mu pa kot zasebniku ni bilo mogoče ničesar očitati. Ker je bil znan kot pošten in značajan mož, mu je estonska vlada poverila mesto poslanika v Moskvi. Že lani v juniju je poslala vlada v Moskvo več zaupnih uradnikov, ki naj bi za poslanikom volinili. Nekateri uradniki so poročali vadi o nekaki zvezi med erotičnimi orgijami in Birkovim političnim delovanjem, toda dokazov niso mogli predložiti. Sovjetska vlada jim namreč ni dovolila to-

nega vploga v življenje na estonskem poslanstvu. Tako je moral legacijski svetnik Schmidt, zagrižen Birkov sovražnik, po kratkem bivanju zapustiti Moskvo, ker so sovjetske oblasti protestirale proti njegovemu nastopu.

To je še povečalo sum in Schmidt je po povratku v Reval predložil vladi tako poročilo, da je bil poslanik takoj poklican na odgovornost. Ker se ni odzval pozivu, je vlada zaplenila velik del njegovega premoženja, ki je bilo naloženo večinoma v estonskih bankah. Kakor se je poznalo izkazalo, je dobival Birk neverjetno visoke honorarje za članka, ki jih je priobčeval v sovjetskih listih. Kljub temu mu je pa primanjkovalo denarja, ko je moral odložiti mesto poslanika. Prvotno je hotel pobegniti v Turčijo, ker pa ni imel denarja, je ostal v Rusiji, kjer je bil pod stalnim nadzorom črezvičajke. Pred sodiščem je Birk trdil, da člankov proti estonski vladi in angleški diplomaciji sploh ni pisal, pač pa jih je proti visoki nagradi podpisoval. Sovjetska vlada mu je zagrozila z najstrožjo kaznijo, ako bi svoj podpis na teh člankih odklonil.

Med preiskavo se je javil estonskim oblastem neki Uperput, ki je izjavil, da je bil član črezvičajke in da je imel nalog izsiljevati od Birk podpise na članke proti estonski vladi in angleški diplomaciji. Početke črezvičajke se mu je na slednjič pristudilo in zato ji je obrnil hrbet. Mož je pred sodiščem izpovedal, da je bil Birk res zapleten v razne erotične afe, ki so morale ostati tajne, ker bi bil drugače diskreditiran. Sovjetska vlada je imela v rokah zanesljivo orožje, s katerim je lahko prisilila Birk, da je podpisoval članke, naperjene proti angleškemu imperijalizmu. Po Uperputovi izjavi pa dokumentov ni ukradel Birk, marveč člani črezvičajke. Uperput je slednjič izjavil, da ne more ostati v Revalu do obravnave, ker se boji za svoje življenje. Nekaj dni pozneje se je razširila po Estoniji vest, da je bil Uperput blizu estonsko-ruske meje ustreljen. Iz Rusije so oficijelno poročali, da je prispel Uperput srečno v Rusijo, kjer ga je baje ustrelila neka eksaltirana žena, s katero je imel ljubavno razmerje. Vse kaže, da se je Uperput pod tujim imenom vrnil k črezvičajki, kjer nemoteno opravlja posle vohuna.

Estonsko sodišče se je prepričalo, da je bil Birk igrača v rokah sovjetske vlade. Mož je imel to slabo lastnost, da je rad pil iz čaše ljubavne opojnosti in da je prirejal na poslaništvo orgije, pri katerih se je sam najbolj udeleževal. Da bi te afe ne prišle na dan, je moral stori sovjetski vladi več uslug. Zato je sodišče Birk oprostilo obtožbe radi veleizdaje, pač pa je izjavilo, da za javno službo ni sposoben. Tako se je Birk vrnil iz preiskovalnega zapora osramočen in bolehen, poleg tega je pa izgubil tudi ženo, ki noče več živeti z njim, ker je imel v Rusiji ljubavno razmerje z drugimi ženskami.

Smrt sultana Mulaya Jussufa

V četrtek je umrl v Fezu maroški sultan Mulay Jussuf. — Kratka zgodovina njegovega vladanja. — Pokojni je bil velik prijatelj evropske civilizacije.

V četrtek 17. t. m. je umrl v Fezu maroški sultan Mulay Jussuf, najmlajši zakonski sin velikega Mulaya el Hasana, ki je skušal za časa svojega vladanja od 1873. do 1894. dati Maroku čisto moderno lice in ohraniti pri tem neodvisnost. Hassan je pa umrl prezgodaj, da bi mogel položiti vsaj temelje moderne civilizacije. Prestol je zapustil sinu svoje ljubljene žene Lally Rokiyje Abd el Aziz, dasi ni bil najstarejši. Toda Abd el Aziz je bil slabši in velik prijatelj nečnega spola, tako da je dežela pod njegovim vladanjem sistematično propadala. Kmalu so se pričeli upori maroških plemen in pretendentov na prestol. Na severu je vodil upornike Bu-Hanam na jugu El Hiba. Starejša sinova sultana Hasana Mulaya Mulay el Kebir in Mulay Mohamed sta oblegala Fez. Slednjič se je najstarejši brat Mulay Halid po zmagi pri Tamelletu polastil prestola.

Mulay Jussuf je bil takrat na strani Aziza, s katerim je bil skupno vzgojen in ga je zelo ljubil. V bitki je bil ranjen in vladar mu sploščeta ni zaupal. Toda Jussuf si je za lojalnostjo kmalu pridobil njegovo zaupanje in že l. 1910. je bil imenovan za poveljnika čet, ki so zatirale upor nezadovoljnih plemen. Te kazenske ekspedicije so se udeležile tudi francoske čete, katerim so zmede za časa Azizove vlade, dalje pogodba z Anglijo in diplomatska zmaga nad Nemčijo na konferenci v Algecirasu odprle pot v Maroko. Mulay Hafid, ki je hotel nadaljevati delo svojega očeta, je težko prenašal odvisnost svoje nekdanje močnice in slavne domovine. Z vsemi silami se je upiral francoski nadvladi, toda že l. 1912. so mu stavili Francozi ultimatum. Zahtevali so, da mora pristati na popolni protektorat ali pa odstopiti. Hafid je raje odstopil in odšel v izgnanstvo, najprej v Tanger, potem pa na Španjo.

Mulay Jussuf je zavzel v nasprotju s svojimi predniki napram Francozom prijazno stališče. Bil je koncilijant in prodirajoč zapadne civilizacije v Ma-

roko se ni protivil. 17. avgusta 1912 je bil svečano proglašen za maroškega sultana, toda do popolne oblasti nad divjimi plemeni si je moral pomagati z dragocenimi darili in silo. Podpiral ga je francoski rezident general Lyautey. Med njim in francoskim generalom se je razvilo sčasoma iskreno prijateljstvo. General Lyautey je kazal veliko razumevanje za narodne in verske običaje Maroka, Jussuf pa veliko zanimanje za evropsko civilizacijo. Lyautey je poskrbel, da Maroko ni čutilo pritiska kolonizacije in civilizacije, sultan je pa napol vse sile, da Francozi niso naveli v Maroku na odpor. Temu sodelovanju med dvema odločilnima činiteljema je pripisati, da med vojno v Maroku ni prišlo do nobenega upora. Ko je bil Lyautey l. 1917. odpoklican v vojno ministrstvo, se je sultan Jussuf zelo bal za svojo usodo.

Po vojni je nastala v Maroku težka situacija. Zmagoviti poglavar Rifov Ab del Krim je navalil po porazu španskih čet na Fez. Leta 1924. je preživljal sultan težke čase, kajti Rif si ogrožal Fez in samotno glavno mesto. Čim se je pa izkazalo, da Francija v Maroku pod nobenim pogojem noče popustiti, je bila tudi Abd el Krimova usoda zapečaten. Uporniki so se sicer dve leti trdovratno branili, toda slednjič je moral Abd el Krim apelirati na velikodušnost Francije, kajti Španci bi ga bili gotovo obesili, da ga niso vzeli pod zaščito Francozi.

V juniju 1926. je posetil sultan Mulay Jussuf Pariz, kjer so ga sprejeli tako, kakor se spodobi suverenu. Pokojni sultan je bil iskren prijatelj Francije in evropske civilizacije. Umrl je v starosti 45 let. Zadel ga je kap. Iz Rabata poročajo, da je proglašeno v vseh maroških mestih javno žalovanje. Vprašanje nasledstva bo rešeno po prihodu francoskega generalnega rezidenta Steega v Fez na seji tako zvanih ulemov, ki imajo pravico imenovati novega sultana.

Samomor bivšega sovjetskega poslanika Joffeja

V četrtek je izvršil v Moskvi samomor boljševiški prvak Joffe. — Vzrok samomora ni znan. — Iz Joffejevega življenja.

Iz Moskve poročajo, da je v četrtek 17. t. m. tam izvršil samomor bivši ruski poslanik na Dunaju Adolf Abramovič Joffe. Vzrok samomora je bila baje neozdravljiva živčna bolezen, kateri je bil Joffe podvržen že od l. 1922. dalje. Po drugih vesteh pa so na Joffeja silno mučno vplivali zadnji politični dogodki, zlasti pa izključitev Trockega iz komunistične stranke. Trocki je bil eden njegovih najintimnejših prijateljev.

Joffe je bil rojen 10. oktobra leta 1883. v Simferopolu na Krimu. Absolviral je tam gimnazijo in že v mladih letih je kazal veliko zanimanje za politiko. Bil je izrazit pristaša socialno demokratske stranke in zato kot tak ni imel dostopa na ruske univerze. Zato je odšel v Berlin, kjer je od l. 1903. do l. 1906 študiral medicino, leto kasneje pa se je napotil v Curih, kjer je študiral pravo. Kasneje se je vpisal na dunajsko univerzo, kjer je študiral medicino in pravo istočasno. Obenem pa je navezal stike s Trockim, s katerim se je na Dunaju seznanil. Z njim vred je ustanovil socialnodemokratski list »Pravda«.

V Rusiji Joffe ni mogel nastopati pod svojim imenom in potoval je čisto v Rusijo, kjer je vodil revolucionarno propagando, zlasti v njenem južnem delu, pod tujim imenom. L. 1912. so ga na nekem potovanju zalotili carjevi špijoni. Bil je v Odesi aretiran in izgnan v Sibirijo.

Iz sibirske ječe ga je v marcu leta 1917. rešila revolucija. Joffe se je vrnil v Petrograd in se z boljševiki od-

ločno boril proti vojni. S Trockim vred je izdal list »Vpered« (Naprej). Kasneje je bil izvoljen v petrogradski delavski in vojaški svet in v centralni izvršilni odbor. Za časa vlade Kerenskoga je bil Joffe član občinskega sveta v Petrogradu in član provizoričnega parlamenta. Mesto Pskov ga je izvolilo v parlament. Kot član centralnega odbora komunistične stranke je postal za časa oktobrske revolucije predsednik vojnega sveta in predsednik revolucionarnega odbora, ki je izvedel boljševiški prevrat.

Joffe je tudi s Trockim podpisal premirje sovjetske Rusije s centralnimi državami v Brest-Litovsku, odklonil pa je odločno od centralnih držav stavljen mirne pogoje.

Kasneje je bil Joffe sovjetski poslanik v Berlinu, nato komisar zunanjih zadev in komisar za socialno zavarovanje Petrograda, potem zunanjih zadev in komisar za socialno zavarovanje Petrograda, potem sovjetski poslanik na Kitajskem in Japonskem in je kot predsednik sovjetske delegacije vodil pogajanja z Japonsko in Kitajsko. V Tokiju je Joffe težko obel in šele na Dunaju si je nekoliko opomogel od bolezn. V poletju 1924. je bil Joffe član predsedništva sovjetske delegacije, ki je vodila pogajanja z Anglijo v Londonu, po končanih pogajanjih pa je bil imenovan za poslanika in polnomočnega ministra sovjetske Rusije na Dunaju. To mesto je upravljal eno leto, nato pa se je vrnil v Moskvo. Zadnja leta je bil Joffe namestnik predsednika v odboru za podeljevanje koncesij.

Burna preteklost cesarskega svaka

Zanimive podrobnosti iz življenja ruskega emigranta Aleksandra Zubkova, ki se je poročil s sestro bivšega nemškega cesarja Viljema II., princeso Viktorijo.

O svaku bivšega nemškega cesarja Viljema II. Aleksandru Zubkovu krožijo v skandinavskem tisku poročila, ki spominjajo na izvlečke iz pustolovskih romanov. Zubkov je star 28. njegova soproga princesa Viktorija pa 61 let. Zubkov pravi sam o sebi, da je bil rojen v mestecu Ivanovu blizu Moskve, da je študiral medicino, da pa je moral bežati pred boljševiki, dasi se v politiko ni vmešaval. Pred šestimi leti je prispel v Reval, od koder je odpotoval na Švedsko, kjer ima sorodnike z materine strani. Njegova mati je bila baje rojena v Uppsalu. Nekaj časa se je mudil pri sorodnikih v Vermlandu blizu bivališča slavne pisateljice Lagerlöfve, potem se je pa preselil v Stockholm.

Kako je živel v švedski prestolici, pripoveduje eden njegovih prijateljev. Zubkov se je kmalu naučil švedščine, ker je za jezike sploh zelo nadarjen. Dobil je službo v neki trgovini s papirjem kot trgovski agent. Kmalu se je seznanil s trgovskimi posli in je služil zelo dobro. Oblačil se je vedno elegantno in imel je lepo stanovanje sredi mesta. Zaljubljen se je v hčerko nekega preprostejšega obrtnika. Ki je bila bančna uradnica. Zaročila sta se in vse je bilo pripravljeno za poroko, ko je trdila, pri kateri je Zubkov služil, nenadoma skrahljala. Zubkov je kmalu potrošil svoje prihranke in ker ni mogel dobiti druge službe, je postal pristaniški delavec. Težko delo v pristanišču je pa kmalu zamenjal c poklicem statista pri Svenska Teatern. Pozneje so mu pomagali prijatelji, da je dobil službo v varietetu Rialto, kjer so ga sprejeli na 14 dnevno poskušnjo. Ko je nastopil prvič kot pevec, je potočeval za seboj vsa ruska kolonija v Stockholm, toda sreča mu ni bila mila. Propadel je na celi črti, ker ima slab glas in ker je imel pri prvem nastopu še silno tremo. Nato je hotel postati filmski igralec in

res so mu dali manjšo vlogo v znamenitem filmu »Karel XII.«. Nastopil je kot carjev komornik. Leta 1924. so predlagali Zubkovu mesto tolmača na svetovnem poštenem kongresu, kar je pa odklonil češ, da nima primerne obleke.

Nekaj časa je bil Zubkov navaden postopač, spal je po mestnih drevoredih, lovil ribe v pristanišču in živel večinoma na kredit. Slednjič se ga je usmilil dober prijatelj in mu ponudil prenočišče v knjižnici. Ki jo je upravljal. Toda Zubkov je to ponudbo odklonil češ, da knjižnico ne bi mogel voditi deklet, in da je zunaj še dovolj toplo. Njegova nesrečna nevesta mu je skušala pomagati, toda Zubkov si glede bodočnosti ni belil glave. Slednjič ga je policija izgnala iz Švedske in poslala odgonskim potom v Gdansk. Tam je dobil službo na finskih parnikih, toda kmalu so ga odpustili. Mudil se je več tednov v Lübecku in Hamburgu, od koder je odpotoval v Berlin, kjer je pomagal v nekem hotelu posodo. Zato je dobival hrano in 3 marke dnevno. Potem je znova delal kot mornar na norveških in švedskih parnikih in lani se je znova mudil nekaj dni v Stockholm. Lani je hotel baje odpotovati k svojim sorodnikom v Kongo. Ker pa ni imel denarja, je moral ostati v Kölnu. Iz Kölna je odpotoval v Bonn, kjer ima tudi daljne sorodnike. Ti so zahajali čisto v schaumburški grad in so mu izposlovali vabilo, ki ga je pa odklonil, češ, da ima zakrapane hlače. Ko je dobil ponovno vabilo, si je izposodil obleko, ki mu je bila sicer nekoliko pretesna, vendar mu je pa pristojala. V gradu se je seznanil s princeso Viktorijo, s katero je pozneje čisto igral tenis in zahajal k nji na domače zabave. Kmalu se je stari pami vnel, princesa se je začela zanimati za siromašnega ruskega emigranta in zdaj je postala njegova žena.

oče zahteval, naj odnese dete h krstu. Toda žena se je tej zahtevi odločno uprla. Skrivaj je vložila pri sodišču prošnjo za adoptiranje kupljene hčerke. Policija je zakonca deklico odvzela in jo oddala v najdenišnico. Prvotno je bil osumljen tudi Jensen, da je vedel za sleparijo, pozneje se je pa izkazalo, da je res smatral deklico za svojo hčerko.

Atentat na nekronanega poljskega kralja

V Evropi, zlasti pa na Poljskem, je še vedno mnogo monarhistov, ki so v svojem pokretu že malone smešni. So pa tudi monarhistične skupine, ki smatrajo svoj pokret za zelo resno in važno zadevo in so pripravljene boriti se do zadnje kaplje krvi, da pripomorejo monarhistični ideji do zmage. Nekaterim monarhistom se je pod vplivom monarhističnih utopij zmešalo v glavi. Taki monarhisti so prekoračili meje običajne propagande in služijo javnosti nevede za zabavo kot nekaki pajaci.

Nedavno je postal neki prismuknjeni monarhist junak varšavskih ulic in varšavske policijske kronike. Nastopal je pod imenom kralja Zigmunda IV. Od kod izvaja svoj govorništvo in s kakimi

argumenti ga podpira, o tem ne govorimo, pač pa je na svoje dostojanstvo zelo ponosen. Javnost je že vajena njegovih prismojarij, vendar se pa zanima za famoznega kralja, ker se lahko poceni zabava. Tako si lahko razlagamo tudi veliko zanimanje poljske mladine za vest, da je bil izvršen na kralja Zigmunda političen atentat. Ta vest se je razširila nedavno po Varšavi in je bila tudi uradno potrjena.

Njegovi kraljevski visokosti je prišlo nekega dne na misel izdati manifest na poljski narod. Ako bi bil manifest samo izdal, bi stvar ne bila tako tragična. Toda kralj Zigmund dela vse temeljito. Manifest je hotel kronati s osebnim posemom v uredništvu monarhističnega glasila »Głos monarchisty«. Pričakoval je seveda, da ga bodo v uredništvu sprejeli s kraljevskimi častmi. Toda mož se je v svojem pričakovanju temeljito zmotil. Namesto poklonov in kraljevskih časti so ga člani uredništva pošteno pretepli. Po končani eksekuciji so prinesli nesrečnemu kralju skladno vodo in brisačo, da se je lahko umil in vsaj nekoliko zagladil sledove negostoljubnega sprejema. Iz uredništva je odšel nabunkani monarh k odvmetiku Ostrowskemu, da vložijo tožbo proti negostoljubnim urednikom. Odvetnik mu je svetoval, naj se da zdravniško preiskati in naj mu prinese zdravniško spricovalno. Nato je odvetnik ovačil uredniško državno pravdniku, ki jih bo klical na odgovor radi telesne poškodbe. Epilog atentata na nekronanega poljskega kralja se bo odigral pred sodiščem. Kraljevo zdravstveno stanje se je čez nekaj dni v toliko zboljšalo, da je lahko ostal doma. Varšavski monarhisti so pa za eno blamažo bogatejši.

Usodno naključje

V Madridu je bil pred tremi meseci ustreljen na ulici neki redar. Ljudje so našli pri truplu moža, ki je izjavil, da je bil priča umora. Videl je baje nekega elegantnega gospoda, ki se je prepiral z redarjem in ga v prepiru ustrelil, na kar je pobegnil. Ustreljeni redar je držal v roki žepni robc z začetnima črkama E. S. Mož, ki so ga našli pri redarjevem truplu, se je pisal Evgen Simmons, rodom Francoz. Policija je takoj osumila njega, kajti začetne črke na robcu v roki ustreljenega redarja so se ujemale z začetnicami njegovega imena. Čudno je bilo samo to, da niti pri ustreljenem redarju, niti pri Simmonsu niso našli revolverja. Kljub temu je policija Simmonsaretirala in izročila sodišču.

V preiskovalnem zaporu je sedelo poleg Simmonsaa še več oseb, aretiranih radi manjših prestopkov. Med njimi je bil tudi neki mož, ki so ga aretirali, ker je na ulici razžalil diktatorja Primo de Rivero. Simmonsu se je vedno zdelo, da je tega moža nekje že videl, toda ni se mogel spomniti, kje. Zdelo se mu je tudi sumljivo, da ga neznanec neprestano opazuje in da poveča pred njim oči. Simmons ne obvlada španščine in zato ni mogel vprašati paznikov, kdo je arestant. Nekega dne je pa slišal, kako je paznik poklical sojetnika po imenu. Čim je začul ime Edvard Sargi, je takoj spoznal, da ima opraviti z možem, ki ga je videl usodne noči na ulici, ko je ustrelil redarja. Zahteval je takoj, naj ga odvedo k preiskovalnemu sodniku, kjer je izpovedal, kdo je pravilno morilec.

Preiskava je dognala, da ima Sargi doma enake žepne robce kakor je oni, ki ga je držal ustreljeni redar v roki. Pod težo dokazov je Sargi svoj zločin priznal. Izjavil je, da se je na ulici sprl z redarjem in da ga je med preprirom ustrelil. Ni pa opazil, da je izgubil robc, ki ga je redar v zadnjih izdihljajih pobral, da bi morilec ne ušel roki pravice. Revolver je vrgel daleč proč. Po umoru je dolgo razmišljal, kako bi ušel roki pravice. Slednjič je prišel do prepričanja, da bi bil v zaporu še najboljši varen. Zato se je dal aretirati in je mirno pričakoval kazni, ki bi mu jo odmerili za politični zločin. Po prestani kazni se je nameraval preseliti v Ameriko. Usodno naključje bi bilo kmalu spravilo nedolžnega Simmonsaa na morišče.

Drzna sleparija na Dunaju

V nekem elegantnem dunajskem hotelu sta se nastanila konec oktobra mlada zakonca, ki sta nastopala kot odlična inozemca. Mož se je vpisal v hotelsko knjigo kot kapitan Jean Elefteriadis. Čez nekaj dni je naročil nekemu dunajskemu draguljarju, naj mu prinese v hotel najlepše dragocenosti, izmed katerih si je izbral za 9.000 dolarjev draguljev in jih plačal s čekom, glasečim se na banko Inonia v Newyorku. Na čeku je bil določen znesek 10.000 dolarjev. Razliko med tem zneskom in kupno ceno si je dal dozdevni kapitan izplačati v gotovini.

Istega dne je kupil premeteni pustolovec svoj ženi za 7.800 dolarjev kozuhovine in jo plačal s čekom, glasečim se na isto banko. Kmalu se je pa izkazalo, da čeka nista bila krita. Še istega dne sta se zakonca z avtomobilom odpeljala z Dunaja in nihče ne ve, kam sta izginila. Policija je ugotovila, da je dozdevni kapitan znan slepar, ki je v juliju na sličen način osleparil več trgovcev v Bruslju.

KDOR OGI AŠIJE. TA NAPREDUJE

Teden dni v Parizu

Neprilike med vožnjo. — Pogled na francosko metropolo. — V Parizu se živi razmeroma poceni.

Vlak je zasopihal v megleno jesensko noč. Tam nekje na jugu naše domovine so mu natovarili dva nabito polna vagona izseljencev, ki jih je čakal v Havre razkošni parnik «lie de France», da jih odpelje v novo domovino s trebutom za kruhom. Evropa je majhna in država je v nji več kot preveč. To občuti potnik, ki mora inmeti vedno pripravljen potni list in prtljago, kajti v vagonu brzovlaka se komaj dobro obrneš, pa ti se trkajo na vrata in napovestujejo carinski pregled. — Od Ljubljane do Pariza je tih mučnih prtljagov s potnimi listi in prtljago nič manj kot šest. Vožnja pa traja komaj 30 ur. V tem času prevozi brzovlakov v Sibiriji jedva eno gubernijo. Vožnja po evropskih železnicah ni posebno prijetna, zlasti če človek nima denarja, da bi si preskrbel mesto v spalnem vagonu. Potisnejo te kot navadnega zemljana v kupe, kjer nisi niti ne moreš dobro stegniti, in tako prečepiš dve ali tri noči ves sključen in trd. In če so še tako postrežljivi kakor Švicarji, ki so dali v Buchsu našim izseljencem najslabši vagon, kar jih premore bogata Švica, prispes na cilj prepran kakor slanik v soddoku. Potovati ni prijetno, tudi če te vodi pot v Mekko elegantnega zapadnjastva — v Pariz, pač pa si na cilju bogato poplačan za vse križe in težave med vožnjo. Avstrija do Tirolske je dolgočasna, povsod se pozna obubožanost, čim pa zavoji vlak na švicarska tla, čutiš, da si v deželi, kjer gospodari pamet in pridnost. Vas za vasjo se vrsti ob železnici, ena je snažnejša in lepša od druge, med njimi so večji industrijski kraji, kjer kipi delo za povzdigo narodnega gospodarstva. Že uni forme železničarjev pričajo, da si v deželi splošnega blagostanja. Drugi narod so se klali in podirali to, kar so predniki s težko muko gradili, Švicarji so pa delali in žanjejo zdaj sadove svoje treznosti.

Zadnji pregled potnih listov in prtljage in vlak zdrči po francoski ravnini proti Parizu. Komaj deset let je minilo, ko je tekla po teh krajih dragocena človeška kri, a potniki se niti ne zavedajo, da drvi vlak po okrvavljenih bojnih poljanah. Čudni občutki obhajajo tuja, ko stopi prvič na pariško tla in zagleda pred seboj ta ponos pomehkuženega, razvajenega zapadnjastva. S Parizom zapad živi, s Parizom pada. Kdo bi torej zameril Francozom, da so tako ponosni na svojo prestolico. Celo orjaški policaj, ki je pojedel od Belforta do Pariza celo kračo in hlebec kruha ter popil steklenico vina, se je ponosno predstavil sopotnikom kot čisto krvni Parižan. In prav je imel, kajti Pariz zasluži, da so Francozi ponosni nanj, če odstejejo pajka, ki prede nad njim mreže proslule zapadne civilizacije.

Teden dni v Parizu — to se sliši skoraj absurdno. Kaj more videti tujec v enem tednu v tem razkošnem velenem mestu, kjer ga čaka na vsakem koraku novo presenečenje, novo čudo arhitekture, tehnike, znanosti, elegancije in specifično zapadnega okusa? Saj bi lahko ostal teden dni samo v Louvru, pa bi si ogledal komaj deseti del te bajne zbirke kladnice umetnosti in zgodovine. A kaj so drugi znameniti muzeji, kje krasne cerkve in palače, kje sloviti modni saloni in bogate trgovine, kje Moulin rouge, Folliers Bergers in druga zabavišča, ki slove po vsem civiliziranem svetu. Teden dni zadostuje komaj za kratek izprehod po Parizu. Ogledaš si mi mogre in površno elegantne Parižane, primerjaš domače krasotice v najmodnejših oblekah s Parižankami in vidiš prepad, ki ga ne more premostiti nobena kozmetika, niti modistka, stopiš v Notre Dame in občuduješ delo človeške misli, ustaviš se pred Eifflo-

vim stolpom in ne veš, kdo je bil bolj Francoz, Voltaire ali graditelj tega železnega orjaka, ozreš se nazaj in vidiš pred seboj Trocadero, napotiš se malo dalje in obaneš pod Arc de Triomphe, kjer valpola na grobu neznanega vojaka večni ogenj in kamor hodijo čestitci boga Marsa polagat vence, komunisti pa pljuvati, potem zlezeš utrujen v metro in si veseli, da te veličina teh monumentov človeškega genija več ne duši. Obiščeš še grobove francoskih kraljev, pogledaš, kje počiva grobar francoske revolucije, kronani Korzičan, pa si vidiš toliko, da lahko rečeš, da si bil v Parizu. Če te žene radovednost še v Louvre, kjer lahko ostaneš od jutra do večera, ne da bi čutil utrujenost ali glad, si vidiš toliko, da lahko živiš od vtisov celo leto.

Zvečer pa na Boulevard de Clichy, kjer melje sloviti Moulin rouge. Ves je rdeč ta slavni pariški mlin na veter, ki veje iz življenja nočnega Pariza, vsakega tujca zapelje izkušnja, da si ogleda cvet pariškega «chica» in nikomur ni žal, ko vidi čuda inscenacije, režije, plesne umetnosti, iz živih kamenčkov sestavljenih mozaikov, v barvah na oder pričarane pomladi, popolne iluzije viharja na morju ali gostih snežink, ki pokrijejo sijajno razsvetljeno mesto z debelo snežno odejo. Ni res, da kažejo v Moulin rouge samo gole ženske. Rdeči pariški mlin ne melje čustvenosti, v njem se goji čista umetnost, samo v nekoliko drugačni obliki, kakor jo pojmuje «dud iz province», ki pride prvič v Pariz. Golih žensk v Rdečem mlinu sploh ne vidiš. Če se pokažejo pariške lepoticе s figovim peresom na gotovem delu telesa in če vidiš malone vse, kar jim je dala narava na pot v življenje, jim ne moreš zameriti, saj so lepe, mlade in temperamentne, saj so Parižanke in v prvi partni loži sedijo čisto krvni arabski šejki. Boj za eksistenco je težak povsod, posebno pa v Parizu. Boulevard de Clichy se koplje ponoči v pravilnih razsvetljavih. Tu je kotiček, kjer vidiš košček nočnega Pariza. Tempo življenja frapira tujca, ki je vajen domače zaspčnosti in dolgočasia. Gledaš to nepopisno vrvenje, ta dirindaj in nehoti pomisliš, od kod Parižanom toliko veselja do življenja, toliko zmisla za zabavo in razvedrilo.

Človek bi mislil, da je treba za potovanje v Pariz nabasati mošnjo z denarjem, pa ni tako. Draga je samo vožnja, življenje v Parizu pa stane približno toliko, kakor v poljubnem našem jadranskem letovišču, seveda če živiš skromno. 60 frankov dnevno zadostuje za vse najnujnejše izdatke. Soba v drugovrstnem hotelu stane dnevno 15 — 20 frankov, hrana tudi 20, za ogled raznih zanimivosti in vožnjo po mestu z metro ali tramvajem pa zadostuje tudi 20 frankov. Čudno. Dočim je v Švici življenje zelo drago, saj stane zemlja s koščkom sunke 1 švicarski frank, je v Parizu razmeroma poceni. Seveda žive srednji in nižji sloji v Parizu še ceneje, kajti denar se v francoski prestolici ne služi lahko. V Parizu je zavladala velika brezposelnost. Dogaja se celo, da pridejo brezposelni delavci v tovarno in siloma izženo zaposlene delavce, češ, mi smo že spoznali, kaj je glad, zdaj pa še vi nekaj mesecev gladujte. Največji bedi so izpostavljeni ruski emigranti, ki jih je v Parizu do 200.000. Moški si služijo večinoma kruh kot šoferji in tovarniški delavci, ženske pa iščejo zaslužka v manjših modnih salonih. Le redke so med njimi take, ki se jim posreči dobiti službo v večjih modnih salonih ali prvovrstnih nočnih lokalih, kajti tu gledajo v prvi vrsti na telesno lepoto. Posebnost in menda najbolj prak-

tična institucija Pariza je metro (podzemna železnica). Mesto je tako prepreženo z rovi podzemne železnice, da bi zadostoval močnejši potresni sunek, pa bi se najlepši deli porušili in pogrezili. V metro je ves dan do pozne noči živahen promet. Plača se malenkostno odkodnino za uporabo podzemne železnice samo pri vstopu, potem se pa lahko voziš ves dan pod Parizom in občuduješ iznajdljivost francoskih trgovcev, ki znajo privabiti odjemalce z okusno reklamo. Vsi rovi podzemne železnice so pokriti z reklamnimi slikami in napisi. Siromašni študenti, zlasti inozemski, hodijo pozimi v metro študirat, ker je v rovih toplo, doma bi pa morali sedeti v nezakurjenih sobah. Rovi podzemne železnice so dobrodušji tudi zaljubljenim parčkom, ki se vpricho publike neženirano objemajo in poljubljajo. Poljubljanje na ulici v Parizu ni nič posebnega. Tudi v tem pogledu se kaže posebnost pariškega življenja. Še nekaj bi bilo omeniti k površnim vtisom v Parizu. Kakor za vsa tujca mesta, tako velja tudi za Pariz načelo, da se nauči vsaj za silo francosčine, predno si ga ogledaš. Brez znanja francosčine si na vsakem koraku izpostavljen nevarnosti, da ti izvažijo v enem dnevu iz žepa toliko denarja, kolikor bi ga zapravil drugače v enem tednu.

Sokol

— Za spomenik kralju Petru I. Vsa sokolska društva v Sloveniji so prejela od obora za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju bloke po 1 Din v razpečanje. Pozivamo in prosimo vsa društva, da store tozadevno v polnem obsegu svojo doživotnost, da se tudi v pogledu lepe akcije omenjenega odbora oddajo Sokoli spominu našega prvega jugoslovskega kralja. — Zdravo!

— V nedeljo, 13. t. m., se je vršila v Ljubljani seja saveznega tehničnega odbora, na katero sta bila povabljena iz Beograda brat M. Vojinović, načelnik beogradske župe in referent v ministrstvu prosvete, ter brat Dušan Bogunović iz Zagreba. Razgovor je bil predvsem o pokrajinskem zletu v Skoplju, ki se bo vršil prihodnje leto na Vidov dan. S tem večjim zletom bo proslavilo jugoslovensko Sokolstvo istočasno 10letnico obstoja naše države. Organizacija in definitivni program za ta zlet bodo sklenjena na seji zbora župnih načelnikov 10. decembra t. l.

— Mladinski list za deca JSS «Naša Radost» prihaja v 9. številki sledeče vsebino: Albin: November. — Albin Cebular: Izdajalec (prizorček). — B. Toni: Naš drug. — Brat Marjan: Naši sokolci. — Albin Cebular: Pri gohici. — Niko: Slavec. — I. Nardin: Brzjav. — B. Lipan: Iz sokolskega življenja. — Zastavice. — Uganke in drugo. — Križanka. «Naša Radost» je sokolski deca šolom Jugoslavije prav priljubljen list in ni drag, saj stane letno samo 8 Din ter izhaja vsak mesec. Najbolj pridna sotrudnica sta — razven neumornega urednika brata Iv. Batžela — Albin in Niko, prvi učitelj, drugi profesor, ki pišeta za našo deca lepe in zanimive stvarce.

— V sokolskem društvu Dubrovnik so osnovali foto - sekcijo.

— V območju župe Šibenik je bilo ustanovljeno novo sokolsko društvo v Novajli. — Opozarjamo vse člane, članice in prijatelje Sokolstva, da je izšel Jugoslovenski Sokolski koledar za leto 1928. Stane 10 dinarjev in se naroča v pisarni Jugoslov. Sokolskega Saveza, Ljubljana. Narodni dom.

Prosvetno delo sokolske župe Split, ki šteje 23 društev, izkazuje v drugem tromesečju letošnjega leta sledeče podatke: Za članstvo: 6 predavanj sokolskih, 28 drugih, 37 govorov pred vrsto, 22 razgovorov, 2 zleta, 7 gledaliških predstav, 4 akademije. Za deca in naraščaj: 7 sokolskih in 7 drugih predavanj, 87 govorov pred vrsto, 9 razgovorov, 9 izletov, 1 koncert, 8 zabav, 1 kino predstavo 4 akademije. Knjižnica ima 15 društev, število knjig 4993, število

čitateljev v tem tromesečju 1768. — Prosvetno delo se razvija v mnogih župah oz. društvih jako lepo in so kraji, v katerih so ravno sokolska društva tudi središče obče prosvete.

50 letnice Františka Kholo, češkoslovaškega leposlovca, bibliofila, dramaturga, urednika in ustanovitelja najboljših češkoslovaških gledaliških založb «Centrum», se spominjajo praški dnevniki s posebno simpatijo. Khol, inženjer, ima največ zaslug, da je prišlo več št. dram (n. pr. bratov Capkov) na svetovno, zlasti nemške odre. Izdaja namreč češke drame, novele l. dr. v nemških prevodih. Napisal je tri knjige novel, monografijo o Casanovi, veliko študijo o Beethenu l. dr. Kot dramaturg je imel stike tudi z našim gledališčem.

«Sokol» list za jugoslovenski sokolski naraščaj ima v 10. številki tole vsebino: J. B. Voditelj slovenskega Sokolstva. — Dr. Igor Vidic: Zgodovinske slike iz naše prošlosti. — Hajrudin Čurić: Ljubljani beloj. Hajdemo Istri! — A. F. St.: II. Natjecanje naraščaja sokolske župe Strosmyer. — Jovan Udicki: Sloga (sokolski prikaz u 3 čina). — Dopisi. — Glasnik. — Sokoli je mladinski list, ki je namenjen vsemu jugosl. sokolskemu naraščaju. V njem so članki v slovensčini in srbohrvaščini, v latinici in cirilici. List naša sokolska mladina prav rada čita in je razširjen po vsej državi. Sokolski starši in društva, naročite svoj naraščaj na «Sokolličac», ki izhaja vsak mesec ter stane za vse leto 18 Din! Uprava «Sokolličac» je v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Františkanska ulica 6.

«Pot v sokolsko življenje» se imenuje brošurica, ki jo dobe tekom tega meseca od JSS vsa društva, da jo razdele dec in naraščaju pri proslavi 1. decembra kot narodnega in sokolskega praznika. To majhno darilce poklanja JSS sokolski mladini širom naše domovine ob prvi desetletnici obstoja naše države. Vsebinsko brošurice je lahko umiliva in naj bo deci in naraščaju vodnik po pravi poti v sokolsko življenje.

Amerikanski ruski Sokol sojedinenija je imel v letu 1926 v 289 sokolskih gnezdih (društvih) 18.500 članstva, dočim je imel v letu 1925 v 267 gnezdih 18.401 člana.

Nemška telovadna zveza v CSR šteje v 15 župah 988 društev s 126.304 pripadniki. Letošnji zvezni zlet se je vršil ob mnogobrojni udeležbi telovadcev iz republike in Nemčije v Ustju na Labi z raznimi telovadnimi in sportskimi prireditvami.

Belgijska telovadna zveza šteje v 8 župah 206 društev s 14.900 člani, v letu 1925 pa je bilo 212 društev s 15.417 člani. Zvezino glasilo se tiska v francoskem jeziku v 700 izvodih, v flamskem jeziku pa 250 izvodih.

Italijanska vlada je darovala italijanski nacionalni telovadni zvezi in sportski zvezi za priprave za olimpijado v Amsterdamu pol milijona lir. Koliko je dobilo naše Sokolstvo od vlade kot subvencije za priprave za amsterdamsko olimpijado?

Telovadne organizacije v CSR, češkoslovaška ima 5 močnih telovadnih organizacij, ki skrbje za telesno vzgojo češkoslovaškega naroda. Največja in najmočnejša je Sokolstvo, ki šteje v 53 župah 3121 društev s 644.846 pripadniki, Orel ima 1250 društev s 125.994, Delavska telovadna organizacija 881 društev s 98.608, komunistična telovadna organizacija 1090 društev s 94.981 ne nemška telovadna zveza v 888 društvih 126.304 pripadnikov.

Film

Filmski drobiž

Charlie Chaplin je imel te dni nov proces. Gre za afero pisatelja Loeba, ki je Chaplinu očital plagiatstvo, češ da je porabil snov ene njegovih dram za svoj film. Zahteval je 50.000 dolarjev odkodnino. Charlie pa se ni dal ugnati in je dokazal, da Loeb laže. Loeb je izgubil tožbo in plačati mora vse sodne stroške, za Chaplina pa je bila to ne likvidacija afera z Lito Gray že druga rehabilitacija v očeh ameriške javnosti, ki ga zopet obožava.

V Hollywoodu je doletela težka nezgoda filmsko izralko Marcello Battolini, ki je prišla kot «Miss Italy» k filmu. Pri eksploziji v ateljeju Fox Studio je zadobila težke poškodbe po vsem životu.

Jackie Coogan, ki je zdaj star 13 let, je eden najbogatejših filmskih izralcev v Hollywoodu. Njegovo premoženje znaša polmilion dolarjev, poleg tega pa je lastnik raznih zemljišč v Hollywoodu. Čih vrednost se ceni na 100.000 dolarjev.

Nepriliken obisk je imel te dni v Hollywoodu znani filmski izralce Cogene O'Brien. Za časa njegove odsotnosti so vdru banditi v njegovo hišo, jo popolnoma oplenili in vse ukradeno blago naložili na avtomobil, s katerim so se pripeljali. V zadnjem hipu so bili vlomilci prepodeni in imovina O'Briena rešena.

Govoreči film predvajal v Pragi. V sredo 16. t. m. je doživela Praga izreden dogodek. V kinematografu «Adria» so izbrani publiki predvajali senzacionalni izum De Foresta — govoreči film. Vlečena prizadevanja raznih ocenjavov na tem polju so dovedla do senzacionalnega uspeha. Praski listi, ki prinašajo podrobnosti o tem izumu, naglašajo, da je poskus z govorečim filmom popolnoma uspel. Ponočil, kakor se imenuje govoreči film, sicer še ne predstavlja vsika v tej filmski panogi, vendar ima človek mestoma vtis, da za od govorečih ali počel osebe na platnu loči samo steklena stena. Deloma moti glasove močnejše ali šibkeje praskanje, nekatere glasove je čuti jasneje, nekatere nekoliko slabše. Seveda pa je vse to postranskega pomena, kajti pri razgledu razvoju filmske industrije je računati, da bodo časoma odstranjene vse ovire in da bo govoreči film kmalu izpopolnjen. Od predvajanih govorečih filmov so bili nekateri prav izvršni. Tako n. pr. se je silajno čulo lajanje psov, ropot avtomobilov, krutljenje praskav, mukanje krav, gaganje gosi dalje razne operne arije, navdušenje mas povodom Lindberghovega prihoda v Ameriko itd. Listi porokujejo govorečim filmom sijajno bodočnost.

Filmska zvezda. Hm, zdi se mi, da sem Vas že nekje videla. Tako ste nekemu podobni... — «Da, da! To je pač naravno. Saj sem bil vaš prvi mož...»

NAJUGODNEJŠI NAKUP
oblačil lastnega izdelka nudi
tvrdka JOS. ROJINA, Ljubljana.

POPOLNOMA NOVO!

Nezakonski sin

Pretrseljiva drama otroka, ki je s svojo materjo pognan na cesto. Po slovitom romanu Paul Kellera (Der Sohn der Hagar).

Veselite v hiši, ko pride sin. — Materina in očetova ljubezen. — Zadovoljstvo in slova v družini. — Veseli, razposajena mladeniška radost. — Nezakonski sin najde svojega očeta in toplo okrije. — Krasne slike v gozdu, ko vihar ruši in odnese mlin. — Pretresljive scene, polne lepote in življenjske resnice. V glavni vlogi

Werner Fuetterer

Mady Christians

Predstave jutri v nedeljo ob 3, pol 3, 6, pol 8 in 9 uri.

Elitni Kino Matica

TELEFON 2124.

Egisdo Roggero:

Amulet

»Ne vem, zakaj je usoda nekaterim mati, drugim pa mačeha. Ti si, dragi moj Piero, imel vedno srečo pri ženskah. Jaz pa...«

»Ti prav malo, kaj ne, Paolo?«

»Nobene. In pri vsem tem nisem grd človek; nisem grbav, dosti sem pameten in prilično bogat. Samo eno mi manjka: nimam sreče pri ženskah!«

»Čudno!«

»Ti pa... ali misliš, da se ne ve? Vse povrsti se lov za teboj, kar cepajo ti v naročje...«

»Beži, no!«

»Tako je: vsi to vemo. Zda pa hočeš celo vrsto svojih uspehov kronati s tem, da vzameš za ženo ono simpatično vdovico, ki ti bo prinesla poleg srca tudi nekoliko milijonov.«

»Tako in nič drugače. Pošteno dovršujem svojo kariero. Presit sem pustolovščin. Mir tihe hišice...«

»In dobro opremljena...«

»Kaj hočeš?... Toži se mi po nji. In kakor želim zdati končati s svojim burnim življenjem, ti lahko izdam izvor svoje sreče v ljubezni, kakor ti to nazivlješ.«

»Kakšen izvor?«

»Da, prijatelj moj. Jaz sam nič ne veljam. Ženske ne tekaio za menoj zaradi moje lepote, ki je ni, niti zaradi moje pameti... Ni jim do tega! Ampak samo zavoljo malega amuleta, smešnega možicelja, ki mi ga je zruptil moj pokojni stric, ki je bil znan kot Don Juan.«

»Zaradi amuleta, praviš?«

»Da. Nosim ga neprestano pri sebi; pogledi ga.«

In Piero je izvelkel iz žepa škartilico, prevlečeno z rdečim žametom, iz katere je skočil kosmat, bled možicel. »Je - li to močoč?« je vzkliknil Paolo, ko si je ogledal to malo čudo.

»Ti si ne moreš predstavljati, kakšno moč ima ta hudočeb. Je nadaljeval Piero. »Kakšen čaroben vpliv ima on na ženske, ne vem. Ali gola resnica je, da ženske, če ga nosiš s seboj, ne morejo odoleti tvojemu doimu. Prepričaj sem se o tem... Nekdo sem šel na ljubavni sestanek. Spetoma sem opazil, da sem, menjavši obleko, pustil amulet doma. Lepotica, čim me je zagledala, mi je obrnila hrbet... Drugi dan sem šel s tem prtilikavcem k nji...«

»Ona ti je padla v naročje!«

»Tako je! Zda pa poslušaj! Ti si moj najboljši prijatelj. Praviš, da si imel pri ženskah vedno smolo...«

»Vedno!«

»Torej, meni ta amulet ni več potreben. Prav za prav bi grešil, če bi ga še obdržal. Kajti svojo vdovico imam res prav rad. Hočem ji biti zvest... Povedal sem ti tudi, da sem že sit pustolovščin. Pomislil sem takol, da bi tega malica poklonil tebi...«

»Govoriš resno?«

»Resno! Ga hočeš? Mnogo ti bo koristil... Čim ga uporabiš, boš videl.«

In Piero je izročil Paolo malega čarovnika, ta darovani in čudežni amulet.

»Kako naj se ti zahvalim za takšno darilo?« je vzkliknil Paolo, ganjen in obenem razburjen od brezmejnih vidikov

najlepših nad, ki jih je ta tajinsteni amulet vzbujal v njegovem mladem srcu.

»Nič ne skrbi. Pazi, da ga ne izgubiš, da ga imaš vedno pri sebi, pa mi boš kasneje povedal svoje dogodivščine.«

In poslovil se je od njega.

Paolo ni vedel, kaj naj misli. Srečni prijatelj je brzkone zbjal šale z njim, s človekom, ki nima sreče. Ali če bi bilo vendar vse to resnica? In da bi se prepričal o tem, se je Paolo odločil, da poskusi. Ozrl se je krog sebe. Glej, pred noko izložbo draguljev stoji lepa ženica in ogleduje divno biserno ogrlico. Paolo pristopi in obstane za njo. Ženska takol opazi, da se upirata vanjo dve smeli očesi. Okrene se vsa luhta, da bi videla tega brezobraznega. Ali čudno! Čim ga je pogledala, se je nenadoma spremenil njen obraz: blažen nasmeh ga je vsega ožaril. Potem je namerila svoj pogled v tla. Ta taktika je pomenila: »Da, ugajate mi, simpatični ste mi, pogledite... kdo ve?«

Paolo, ki v svojem življenju ni imel še nikoli prilicnosti, da bi sporel takšen klabogram iz oči lepe ženske, je začutil, kako mu je zaigralo srce od veselja in razburjenja. Zdelo se mu je, da mora omedleti. Toči je res? Ko ga je razburjenost nekoliko minila, je opazil Paolo, da se je lepota oddaljila od izložbe. Šel je za njo. In opazil je takol, po mnogih neznatnih znakih, ki so vsakomur znani, ki pa jih je težko opisati, da je bilo lepi ženi drago, da ji sledi.

Paola je navdal mahoma levji pogum. Sklenil je, da se ji pri prvi ugodni

priliki približa in se spusti z njo v razgovor. Razburjen jo je začel ogledovati. Bila je zelo lena Telo vitko, stasito in čvrsto. Paolo je pritiskal na prvi dragoceni amulet, ki mu je prinašal tolikšno srečo in iz globine svoje duše se je zahvalil svojemu prijatelju Piero. Lepotica je zavila v ozko stransko ulico, v kateri ni bilo skoro žive duše. Trenotek, ki ni mogel biti ugodnejši! Trebalo je lotiti se posla.

In Paolo se ga je lotil. Pospešil je korak in stonal z njo vstric. Lepotica se je okrenila.

»Kakšna brezobraznost!« je zamrmrala. Ali njene oči so izražale istočasno nekaj nasprotnega. Tedaj je začel Paolo govoriti. Kaj ji je govoril? Samo prazno slamo je mlatil. Ali kaj za to? Imel je pri sebi dragoceni amulet! Ta mu je moral pomagati.

In res mu je pomagal. Čez deset minut sta si bila Paolo in krasna ženica že stara znanca. Bila je to Francozinja, živahna ko živo srebro. »Očaran sem!« ji je rekel Paolo. »Oh, kako naj Vam to verujem?« se je nasmehnila ona. »Kako se zove?« je moledeval Paolo. »Zovite me Gabi...« je odgovorila žena.

Stopila sta že iz ozke ulice in prišla na Korzo. Paolo jo je opozoril, da ni pametno hoditi med tako gnečo (bila je omožena... to mu je že povedala). Ali Francozinja ni delila njegovih misli.

»Zdaj pojdeva.« je mislil Paolo, »mimo bara, kamor zahaia in kjer so vsi moji prijatelji... pametneje bi bilo ogibati se takih srečani.«

Ali lepota je smelo korakala dalje.

Mahoma se je zdelo Paolo, kakor da hoče nalašč iti tod mimo. Oborožen z amuletom, se je Paolo vdal v svojo usodo.

In njega usoda se je izpolnila. Pred barom se je zgodilo nekaj, kar brez dvoma ni moglo biti na programu kosmatnega malica. Iz bara je planil naglo neki gospod, stopil pred njim, premeril s pogledom najprvo njo, potem njega, potem pa zopet njo in zopet njega in je po vsem tem s krepkim zamahom roke, pripeljal Paolo dve zausnici, eno za drugo. Potem je rekel ženi:

»Prav! Zasačil sem te! Zda vem navezadnje, kaj mi je storili.«

Paolo, ki sta ga za prvi hip malo preseneteli ti nebrčkavani zausnici, se je brž osvestil in hotel neznanca vrtniti milo za drago. Ali videvš, da je bila množica, ki se je brž nabrala krog njiju, pripravljena pomagati razžaljenemu možu, jo je urno popihl z bojišča.

✱

Njegova pustolovščina se je končala drugi dan v obliki ženskega pisma, ki se je glasilo

»Plemeniti in dobri gospod! Hvala vam za uslugo, ki ste mi jo storili. Iskala sem priliko, da bi se mogla ločiti od svojega moža. Našla sem jo pri vas. Srčna vam hvala. Vaša vdana neznanka.«

Zares! Paolo ni vedel za nieno pravo ime. Spornil pa se je, da ji je dal svojo posnetico.

Paolo je vrnil amulet Piero in mu sporočil, da nje temperament, s katerim bi mogel navezati nase srečo, ki jo prinaša kosmat hudočeb.

Službo potnika
ali inkasanta išče. Vlozim lahko do 15.000 Din kavcije. — Ponudbe pod «Pošten/2589» na upravo «Slov. Naroda».

Trgovski pomočnik
vojaškega prost, izurjen v epicerijski stroki, išče službo: ev. gre za skladiščnika v večji špi. cerijsko trgovino. Nastopi lahko 1. decembra. — Dopisi na upravo «Slov. Naroda» pod «Dobra moč/2586».

Vpokojenec.
star 45 let — išče službo sluge ali vratarja, več slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Nastopi lahko takoj ali pozneje. — Ponudbe pod «Vpokojenec/2596» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanje dveh sob
s kuhinjo išče boljši miren zakonski par v mestu. Plača ev. za pol leta vnaprej. — Ponudbe pod «Čisto/2598» na upravo «Slov. Naroda».

Trgovina
z vsem inventarjem v Ljubljani radi preselitve takoj naprodaj za 30.000 Din. — Ponudbe pod «Prilika/2591» na upravo «Slov. Naroda».

Vdova srednjih let
išče službo gospodinje pri boljši rodbini ali samostojnem gospodarstvu. — Ponudbe pod «Gospodinjstvo/2609» na upravo «Slov. Naroda».

Otroka
sedem mesecev starega oddam boljši rodbini v oskrbo. — Ponudbe z navedbo cene na upravo «Slov. Naroda» pod «Otrok/2611».

Gospodična
izučena v trgovini z mešanim blagom — išče službo blagajničarke. Nastopi lahko s 1. decembrom. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Točna/2612».

Izurjena šivilja
vajena tudi boljših del ter poril, večša slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika — išče službo v Ljubljani. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Vestna/2562» na upravo «Slov. Naroda».

Ceno naprodaj
več moških sukenj in ženskih plaščev (zimskih), oblek in čevljev. — Na ogled: Stara pot št. 1/I, vrata 3. Marija Jelenič. 2573

Spominjajte se Tabora!

Telefon **Ivan Zakotnik** telefon
379 mestni tesarski mojster, 379

— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarna, cerkve in svonike — Stropi razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA

Za dom!

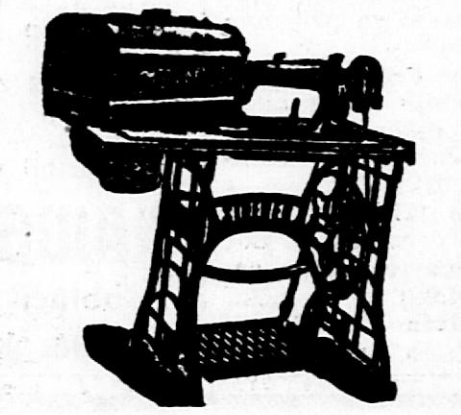
Za šivilje, krojače, čevljarje ita najbolj priporočljiv je le

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj: v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledajte si to izrednost pri

Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6/I.

Brezplačen pouk v vezenju, razbi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo

Sledeče srečke drž. razredne loterije kupljene pri Zadr. žni hranilnici r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 19 so bile izžrebane dne 17. t. m.

Din 2000 so zadele srečke 5.724, 59.358, 34.086, 122.758

Po Din 500 pa so zadele naslednje številke:

14.113,	5.704,	5.794,	5.757,	5.791,	30.916,	30.934,	30.988,	40.508,	40.566,
40.510,	53.456,	53.405,	66.607,	66.686,	91.776,	115.680,	115.611,	8.017,	8.079,
8.056,	9.794,	9.800,	9.703,	11.503,	11.560,	20.836,	20.841,	23.489,	23.460,
34.168,	34.121,	34.198,	34.110,	34.155,	47.769,	47.709,	47.766,	47.710,	48.513,
48.540,	48.557,	48.526,	59.320,	59.384,	59.357,	60.851,	70.271,	70.280,	71.550,
71.882,	71.819,	83.228,	86.392,	86.310,	96.934,	97.740,	110.135,	110.140,	111.115,
9.376,	9.316,	9.318,	9.336,	20.223,	20.226,	24.278,	24.246,	24.221,	34.091,
34.030,	34.016,	58.050,	58.045,	61.241,	61.235,	61.237,	61.275,	70.271,	70.280,
71.830,	71.882,	71.819,	82.521,	82.592,	110.761,	122.789,	122.705,	122.774,	

V naslednjih žrebanjih bodo izžrebani še sledeči dobitki:
2 premiji po Din 1.200.000; 2 premiji po Din 500.000; 2 dobitka po Din 200.000; 2 dobitka po Din 100.000; 4 dobitki po Din 50.000; 14 dobitkov po Din 40.000; 24 dobitkov po Din 30.000; 30 dobitkov po Din 20.000; 76 dobitkov po Din 10.000 in še številni manjši dobitki. — Nekaj še neizžrebanih srečk lahko zamenjamo za že izžrebane srečke, ki so zadele male dobitke. One, ki želijo nadaljevati igranje na zgornj navedene visoke dobitke, naj svoje izžrebane srečke čimprej zamenjajo pri Zadr. žni hranilnici, r. z. z. o. z., Sv. Petra cesta šte. 19.

Dobitke bomo izplačevali od 17. decembra do 31. marca 1928.

Srebrne krone

kupi F. Čuden, Prešernova 1. Ljubljana. 121-L

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribiški lov kupiš pri: F. K. Kaiser, p. ar, Ljubljana, Selenburgova ulic. 6 Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijsko prodajo. 12-L

Izurjena šivilja

perila z večletno prvovrstno prakso — išče dobro, event. stalno mesto; gre lahko za samostojno moč ali šivar na dom. Nastop takoj. — Cenjene ponudbe pod «Izurjena/2603» na upravo «Slov. Naroda».

Vsled bolezni se prodaja dobro vpeljana

delikatesna trgovina

na najprometnejši cesti v Ljubljani. Naslov v upravi «Slov. Naroda». 2585

Najstarejša slovenska pisarnica in tiskarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarnе «Evropa»).

Se priporuči. — Izvrševanje toč. na cene zmernе 72.1

Za slabotno deco

in odrasle prip. Izjajo iz sveže dosegajo ribe, olja najbolj znane: «Karna Ba» hovec, Ljublj. Kongremski trg. 2532

Prodajalka

popolnoma izveščana v delikatni stroki — se sprejme takoj. — Naslov v upravi «Slov. Naroda». 2587

Knjigovodkinja

z večletno prakso, zmožna vseh pisarniških del — išče stalno službo v večjem podjetju. — Dopisi pod «Knjigovodkinja/2564» na upravo «Slov. Naroda».

Električne žarnice

kupite najugodnejše pri tvrdki Slavo Kolar, Ljubljana, Dunajska cesta 22. 2602

Stanovanje

sobe, kuhinje in pritlikin oddam mirmemu zakonskemu paru brez otrok. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda». 2605

GON

lek prot kapavci (triprpu gnojenju) ter zastareli mu kroničnemu gnojenju uperja in vnetja sčn ga mehurja Za popolno ozdravjenje e je treba o ločkov Cena z navodilom za loček 45 Din. Proizvajal in razposilja na pošti lekarna PENIČ, Zapršč.

Svetovni patent «Zephir» Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur. «ZEPHIR» tvornica peč. Suhotica Zastopstvo v Ljubljani: BREZNIK & FRITSCH

Zastopnike

in zastopnice za prodajo srečk na obroke išče — Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25 77/L

Stare avtogume

(Automantel) z osebnih avtomobilov, ne odpadke, kupujem vsako količino po povzetju, razen polne gume (Vollgummi), n brez klincev. Rafael I. Pesah, Sarajevo, Kundurđuluk ul. 13. 2523

L. Stjepusin

Znižane cene pri «Tribuna» za Miklavža.

Mamice, ne zamudite ugodne prilike, da si ogledate veliko izbiro vsake vrste otroških vozil: igraćnih vozčkov, stoeč, holender ev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev in dvokoles. Posebni oddelek za pravo dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozil itd. Enajstiruje z ogledom. Kolesa se shranjujejo tudi preko zime. — T. I. B. U. J. A. P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov. Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Cenik franko. 2 L

Zastore, posteljna pregrinjala perilo, monograme, obleke l. dr. veze najfinije in najcenejš:

mehanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Da imatinova ulica 13

Entljanje, ažuriranje, predtikanje ženskih ročnih del za trgovino, solo in dom.

Dražbeni oklic.

Dne 26. novembra 1927 ob treh popoldne se bo prodalo v prostor h javne skladšne družbe na Dunajski cesti (Bakan) potom javne dražbe 6 bal usnja (podplatov) v težji 458 kg.

Okrajno sodišče v Ljubljani. 2610

Jaz

Ana Čilag

s svojimi 185 cm dolgimi divnimi Lorelei lasmi sem dobila iste vsled uporabe pomade, katero sem sama iznašla ista je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, za podkrepitev razvika za goste lase in za ojačanje las.

Pospeši pri damah, gospodin in otrocih razvitek gostih in krepkih las in jim da že po kratki uporabi naravni blek in naravno barvo ter jih varuje pred preranim osivenjem tja do visoke starosti ČILAG-PO-MADA odstrani prhljaj tekom 48 ur. Nobeno drugo sredstvo ne vsebuje toliko hranljivih snovi za lase kakor ČILAG-POMADA, ki si je po vsej pravici pridobila svetovni sloves, ker dame in gospodje že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljši uspeh; izpadanje las izostane popolnoma z po nekaj dneh in pokaže s takoj nova rast. Ta uspeh dokazuje moj 50letni jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem jih prejela iz vsega sveta.

Cena velikemu lončku Čilag-pomade Din 60.—, a dvojnega Din 90.— K vsakemu lončku je potrebna ena steklenica Special-Shampoo (za 20kratno izmivanje glave) Din 25.— Postojno plačati posebe. Razpošilja se proti povzetju ali predplačilu iz tvornice SHS.

Laboratorij: «AURORA», Sremska Kamenica str. 42

Zahvala.

Za izražena sočustva ob smrti našega blagopokojnega očeta, gospoda

Jerneja Janša

kakor tudi za darovane vence ter za častno spremstvo na njegovi zadnji poti, izrekamo vsem našo najpriprčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 17. XI. 1927.

ZALUJOČI OSTALI.

Francoska linija (French Line)

Cie. Cie. Havre-NEWYORK samo 5 1/2 dn. brez morje —

Dobra hrana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadavna pojasnila daje brezplačno zastopnik Ivan Kraker, Ljubljana Kolodvorska ulica 35

Ogljeni (karbon) papir, indigo papir barvne in vs. barve za stampilje, paginirke in diagrame Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6/I Telefon 2980

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtnne kredite, eskomтира menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji